

**Universitatea Pedagogică
de Stat „ION CREANGĂ”
din Chișinău**

str. Ion Creangă, nr. 1, MD - 2069,
Chișinău, Republica Moldova
www.upsc.md

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU
FACULTATEA FILOLOGIE ȘI ISTORIE
CATEDRA LIMBĂ ȘI COMUNICARE

**PROGRAMUL DE STUDII
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

FORMARE PROFESIONALĂ CONTINUĂ

1800 ORE /60 CREDITE

Plan de învățământ -2019

CATALOGUL CURSURILOR

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	TEORIA ȘI PRACTICA COMUNICĂRII
Facultatea	Facultatea de Filologie și Istorie
Catedra responsabilă de curs	Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Liliana Neaga, lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	liliananeaga19@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.01.O.001	6	I	I	180	48	132

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina *Teoria și practica comunicării* face parte din categoria cursurilor fundamentale și contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale a cadrului didactic. În domeniul Științe ale Educației comunicare are un rol primordial, profesorul prin intermediul comunicării realizează scopul educational, bazându-se pe principiile și utilizând diferitele forme ale comunicării eficiente realizează un feedback calitativ, ceea ce asigură o bună desfășurare a demersului didactic

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- Interpretarea conceptului de comunicare;
- descrierea procesului de realizare a comunicării;
- definirea noțiunilor de bază;
- identificarea formelor de comunicare;
- stabilirea principiilor comunicării.

Aplicative:

- clasificarea/distingerea elementelor componente ale comunicării;
- utilizarea formelor comunicării ;
- posedarea abilităților de a integra elevii în activități prin comunicare;
- aplicarea principiilor comunicării eficiente în cadrul procesului instructiv-educativ.

Integrative:

- adaptarea abilităților unui cadru didactic model, eficient și competent, care va putea realiza o lecție de limbă română și nu numai;
- demonstrarea capacităților de comunicare didactică în cadrul desfășurării procesului instructiv-educativ;
- utilizarea competențelor acumulate în rezolvarea conflictelor în cadrul orelor, dar și a activităților extracurriculare.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului masterandul va putea să:

- interpreteze conceptul de comunicare;
- utilizeze formele de comunicare;
- să asigure o comunicare eficientă prin respectarea principiilor de comunicare;
- să rezolve conflicte, utilizând normele și stilul adecvat în comunicare.

Precondiții

- Cunoștințe de bază din domeniul pedagogiei, psihologiei, didacticii generale, limbii române contemporane.
- Deprinderi de analiză, sinteză, conceptualizare.
- Competențe de comunicare didactică.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Comunicarea. Determinări conceptuale. Definiția comunicării. Scopul comunicării. Stilurile comunicării

Tema 2. Elementele componente ale comunicării.. Emițătorul și receptorul. Mesajul. Codul . Feedback-ul. Canalul

de transmitere. Contextul. Caracteristicile procesului de comunicare. Limbajul- instrument al comunicării.

Tema 3. Bariere în calea comunicării. Factorii de natură fiziologică, emoțională, social. Soluții de depășire a blocajelor în comunicare.

Tema 4. Forme ale comunicării. Comunicarea verbală și nonverbal. Definiție. Principii și caracteristici.

Comunicare intrapersonală. Definiție și caracteristic. Comunicare interpersonală. Definiție și caracteristici.

Comunicare în cadrul unui grup restrâns. Definiție și caracteristici. Comunicarea publică. Definiție și caracteristici.

Comunicare scrisă. Definiție și caracteristici. Reguli de utilizare.

Tema 5. Funcțiile comunicării: informare, interpretare, instructive, de liant, divertisment, emotive, conotativă, poetică, referențială, metalingvistică, fatică. Forme și instrumente de comunicare: argumentarea, manipularea, negocierea.

Tema 6. Regulile și principiile comunicării: claritatea, acuratețea, empatie, sinceritatea, reacția adaptativă, reacția de autoapărare, reacția expresiei valorice, reacție cognitivă.

Tema 7. Cuvântul- element esențial al comunicării: negarea, adversativul „dar”, suparatul „îmi pare rău” , nehotaratul „ voi incerca ”, impotentul „nu pot” , dezarmantul „nu sunt sigur” , mincinosul „ ca să fiu sincer” condiționalul „dacă” .

Tema 8. Comunicarea didactică. Noțiunea de comunicare didactică. Caracteristicile. Factorii specifici. Tipurile. Blocajele și depășirea acestora. Etica pedagogică. Conceptul de etică pedagogică. Caracteristici și modele.

Strategii de predare și învățare

Strategii de predare & învățare:

- ✓ predarea asistată de calculator (power point);
- ✓ problematizarea;
- ✓ studiul de caz;
- ✓ prelegerea interactivă,
- ✓ conversația euristică,
- ✓ dezbateră etc.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă se bazează pe evaluările formative realizate în timpul semestrului: rezultatele lucrării de evaluare curentă, participare la discuții în timpul seminarelor, intervenții în timpul cursului; (60 % din nota

finală).

Evaluarea finală: se face prin examen scris și constă în rezolvarea unor situații concrete de comunicare (40 % din nota finală)

Rezultatul se exprimă printr-o notă sumativă (conform sistemului de apreciere de 10 puncte), cu acordarea a 6 credite academice. Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la evaluare, inclusiv participare la discuții în cadrul cursului.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Abric J. C. Psihologia comunicării. Iași: Polirom, 2002.
2. Baylon, Christian și Mignot, Xavier, Comunicarea, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza“ Iași, Iași; 2000.
3. Cabin, P., Dortier, J.-F. (coord) - Comunicarea – perspective actuale, Editura Polirom, Iași, 2010.
4. Ciobanu O. Comunicarea didactică. București: A.S.E, 2003.
5. Dermeșji-Gurgurov S. Formarea competenței didactice a studenților filologi. Autoreferatul tezei de doctor în pedagogie. Chișinău, 2014.
6. Ezechil L. Comunicarea educațională în context școlar. București: Didactică și Pedagogică, 2002.
7. Gorea S., eșanu D. Problematika comunicării în pedagogia modernă. În: Revista de științe socioumane a UPS „I. Creangă”. Chișinău, 2015.
8. Păuș, V.A. - Comunicare și resurse umane, Editura Polirom, Iași, 2006.
9. Pânișoară, I.-O. - Comunicarea eficientă – metode de interacțiune educațională, Editura Polirom, Iași, 2004.
10. Peretti, A., Legrand, J.-A., Boniface, J., Tehnici de comunicare, Editura Polirom, Iași, 2011.
11. Rotaru, I. - Comunicarea virtuală. Impactul noilor tehnologii informaționale și comunicative în spațiul educațional contemporan, Tritonic, București, 2010.
12. Slama-Cazacu T. Psiholingvistica - o știință a comunicării. București: ALL Educațional, 1999.

Opțională:

13. Axenti I. A. Etica pedagogică. Suport de curs. Cahul, 2012.
14. Callo T. Principiul politeții al interacțiunii prin limbaj. În: Dimensiunea spirituală a comportamentului civilizat, Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2002.
15. Cojocaru-Borozan m. ș.a. Pedagogia culturii emoționale. Chișinău, 2014.
16. Dobrescu Emilian M. –Sociologia comunicării, Ed. Victor, București, 1998.
17. Green, A. - Comunicarea eficientă în relațiile publice. Crearea mesajelor și relațiile sociale, Editura Polirom, Iași, 2009.
18. Hurduzeu, R. E. - Comunicarea nonverbală în afaceri, Editura Universitară, București, 2015.
19. Neamțu A., Neamțu L. - Comunicare și relații publice, Editura Academica Brâncuși, Tg-Jiu, 2007.

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re)calificare profesională
Denumirea cursului	FOLCLOR ȘI MITOLOGIE
Facultatea	Facultatea de Filologie și Istorie
Catedra responsabilă de curs	Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Oxana Gherman, dr., lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	oxana.gherman@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.01.O.003	4	I	I	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Folclor și mitologie* presupune o incursiune teoretică în noțiunile de bază ale folcloristicii și mitologiei, prezentând în mod sistematizat o serie de lucrări reprezentative din cultura orală națională, tradiții, obiceiuri populare românești străvechi care sunt practicate și în actualitate, cât și informații esențiale despre miturile fundamentale ale culturii românești. De asemenea, cursul prezumă activitate de cercetare pragmatică, individuală, a subiectelor propuse spre studiu, de analiză și interpretare a creațiilor populare din sursele de specialitate, din resurse și înregistrări web, cât și din tradițiile autohtone actuale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- Definirea conceptelor de bază ale *mitologiei* și ale *folcloristicii*;
- Descrierea și exemplificarea speciilor folclorice în versuri, în proză, a teatrului popular românesc; definirea mitului și enumerarea tipologiei de mituri;
- Descrierea tradițiilor și obiceiurilor calendaristice la români;
- Prezentarea informațiilor de bază cu privire la miturile fundamentale românești.

Aplicative:

- Analiza și interpretarea creațiilor folclorice în versuri;
- Utilizarea informației despre miturile și folclorul național în procesul instructiv-educativ;
- Comentarea semnificațiilor simbolice ale diverselor tradiții străvechi din cultura românească;
- Aplicarea didactică a informațiilor cu privire la practici folclorice în vederea promovării valorilor naționale în rândurile tinerilor generații.

Integrative:

- Identificarea conexiunilor intertextuale între literatura cultă și folclorul și mitologia națională;
- Ilustrarea și exemplificarea procesului de literaturizare a miturilor;
- Formarea unei viziuni integratoare asupra istoriei și evoluției literaturii române de la faza populară/ orală la cea cultă/ scrisă;

Finalități de studii

La sfârșitul cursului, studentul va putea să:

- Definăscă conceptele de bază ale cursului;
- Prezinte clasificări ale speciilor folclorice și ale tipurilor de mituri;
- Enumere tradiții și obiceiuri populare românești esențiale;
- Analizeze și interpreteze texte mitologice și folclorice;
- Explice fenomenul literar în diacronie: de la faza populară la cea cultă.

Precondiții

Cunoașterea limbii române la nivel minim: B – înțelegere, B – exprimare.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Folclor și folcloristică. Noțiuni generale. Literatură populară vs literatură cultă. Folclor. Folcloristică. Trăsăturile de bază ale literaturii populare

Tema 2. Genuri și specii folclorice. Lirica populară: doina, bocetul, cântecul popular, romanța populară, ghicitoarea, zicătoarea, proverbul etc. **Eposul popular în proză:** legenda, povestea, snoava etc.

Tema 3. Genuri și specii folclorice. Teatrul popular. Folclorul obiceiurilor de iarnă: Ursul, Capra, Calul.

Tema 4. Folclorul obiceiurilor calendaristice și cel al ritualurilor. Dragobetele. Paparuda. Caloianul. Zărzărelul

Tema 5. Mitologia. Noțiuni de bază. Mitul. Mitografia. Tipologia miturilor. Literaturizarea miturilor

Tema 6. Mitul erotic „Zburătorul”: structură, personaje, elemente lirice și epice. Concepția despre eros în mitologia românească

Tema 7. Mitul etnogenezei „Traian și Dochia”: viziune estetică și valori etice, calitățile lirice ale discursului, transfigurarea poetică a istoriei naționale

Tema 8. Balada „Miorița”: teme, motive, personaje. Figuri de stil și semnificații. Viziune asupra vieții, substratul ontologic și filosofic al textului.

Tema 9. Balada „Monastirea Argeșului”: teme, motive, personaje. Figuri de stil și semnificații. Viziune asupra vieții, substratul ontologic și filosofic al textului.

Tema 10. Alte mituri și legende românești. Personaje specifice folclorului și mitologiei românești. Zeități și duhuri malefice: moroii, strigoii, zânele, ielele. Jocul călușarilor. Rusaliile. Mitul lui Vlad Dracula. Mitul lui Dragoș și al Moldei

Tema 11. Mituri și elemente folclorice în literatura română cultă. Elemente mitologice și folclor în poezia eminesciană. Elemente de folclor în poezia lui V. Alecsandri. Mituri reluate în romanele lui Mihail Sadoveanu, Ion Druță ș.a.

Strategii de predare și învățare

Prelegerea. Brainstorming. Conversația de verificare/ diagnostică. SINELG. Conspectul. Schemele de sinteză. Audierea și comentarea unor materiale video (creații folclorice) etc.

Strategii de evaluare

Fișa de sinteză. Fișa de evaluare. Prezentarea în Power Point. Referatul. Comunicarea orală. Eseul. Analiza unui text literar.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Antonescu Romulus, Dicționar de simboluri și credințe tradiționale românești, Editura: Tipo Moldova, Iași, 2016.
2. Bârlea Ovidiu, Folclorul românesc, vol I-II, Editura: Minerva, București, 1981.
3. Boldureanu Ioan Viorel, Cultură tradițională orală, Editura: Marineasa, Timișoara, 2006.
4. Eliade Mircea, Sacrul și profanul, Editura: Humanitas, București, 1995.
5. Ghinoiu Ion, Obiceiuri populare de peste an. Dicționar, Editura Fundației Culturale Române, București, 1997.
6. Gorovei Artur, Credințe și superstiții românești, Editura: Humanitas, București, 2012.
7. Olinescu Marcel, Mitologie românească, Editura: Saeculum, București, 2001.
8. Pamfile Tudor, Mitologia românească, București, Editura: ALL, 1997.
9. Pop-Miculi Otilia, Universul ritualurilor românești, Studiu de etnologie și folclor muzical, Editura: Arvin Press, București, 2006.
10. Vrabie Gheorghe, Folclorul, obiect-principii-categorii, Editura Academiei Române, București, 1970.

Opțională:

1. Alecsandri Vasile. Poezii populare ale românilor, Editura: Litera Internațional, București-Chișinău, 2001.
2. Balade populare românești, Editura: Litera Internațional, București-Chișinău, 2003.
3. Călinescu G., Estetica basmului, Editura pentru literatură, București, 1965.
4. Densusianu Ovidiu, Viața păstorească, vol. I, Editura: Casei Școalelor, București, MCMXXII.

5. Dicționar de proverbe și zicători românești, Editura: Litera Internațional, București-Chișinău, 2001.
6. Ispirescu Petre, Legende sau basmele românilor, Editura: Andreas, București, 2015.
7. Pop D., Obiceiuri agrare în tradiția noastră românească, Editura: Dacia, Cluj-Napoca, 1989.
8. Rotaru Ion, Eminescu și poezia populară, Editura pentru literatură, București, 1965.
9. Simion Florea Marian, Sărbătorile la români, vol. I, Editura Fundației Cultural Române, București, 1994.

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ. Fonetica. Lexicologia. MODULUL: FONETICA
Facultatea. Catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie. Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Dermeșji-Gurgurov Svetlana, dr., conf. universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	sv_dermeșji@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.01.O.002	5	I	I	150 (75)	40 (20)	110 (55)

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul oferă informații despre structura fonetică a limbii române, noțiuni științifice despre unitățile segmentale și suprasegmentale, descrie teorii științifice despre silabă și silabificare. Disciplina formează competențe și abilități de utilizare a materiei studiate în analiza și caracterizarea limbii române contemporane.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive:

1. Cunoașterea dinamicii foneticii generale și particulare;
2. Înțelegerea și cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului lingvistic.

Competențe de aplicare:

1. Interpretarea științifică a proceselor și fenomenelor de dezvoltare a foneticii;
2. Exprimarea opiniei în raport cu problemele din domeniul fonetic.
3. Demonstrarea abilităților de analiză a teoriilor științifice despre apariția și dezvoltarea sistemelor fonetice ale limbilor;
4. Analiza teoriilor științifice despre clasificarea și caracteristica elementelor de bază ale foneticii;
5. Întocmirea/redactarea unor sinteze, în rezultatul cercetării literaturii de specialitate din domeniul foneticii.

Competențe de integrare:

1. Comunicarea liberă despre subiectele noi din domeniul studiat, prin cercetare independentă și prin utilizarea cunoștințelor acumulate la orele de curs;
2. Capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de

comunicare corectă;

3. Priceperea de a consulta sursele cu statut normativ pentru limba română contemporană (Fonetica).

Finalități de studii realizate la finele cursului

- ✓ Interpretarea limbii ca un fenomen social specific;
- ✓ Caracterizarea foneticii din punct de vedere al stratificării limbii;
- ✓ Analiza vocalelor, semivocalelor și a consoanelor limbii române;
- ✓ Tipologizarea vocalelor românești după trei criterii;
- ✓ Clasificarea consoanelor românești conform locului și modului de articulare;
- ✓ Aplicarea în demersul didactic a caracteristicilor unităților segmentale și suprasegmentale ale limbii.

Precondiții

- ✓ să cunoască lexicul activ al limbii române (Limbă și comunicare);
- ✓ să formeze corect structuri gramaticale (Limbă și comunicare).

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

1. Fonetica ca obiect de studiu. Fonetica și fonologia. Noțiuni generale despre fonetică. Ramurile foneticii. Relațiile foneticii cu alte discipline.
2. Sunetele și fonemele. Aspectul articulatoric și perceptiv al sunetelor. Aspectul acustic al sunetelor.
3. Clasificarea sunetelor. Deosebirile dintre vocale și consoane. Vocale și semivocale. Aspectul fonologic al sunetelor. Fonemul și alofonele lui.
4. Diftongii. Triftongii. Vocalele în hiat.
5. Alternanța fonemelor. Morfonologia și obiectul de studiu al ei. Noțiunea de morf. Categoriile de alternanțe.
6. Silaba. Silabificarea. Teoriile silabei. Structura silabică a limbii române.
7. Unități fonetice suprasegmentale. Accentul. Tipurile accentului sub aspect fonologic. Tipurile accentului sub aspect morfonologic. Funcțiile accentului.
8. Unități fonetice suprasegmentale. Intonația. Tipurile de intonație. Componentele intonației.
9. Grafia. Ortografia.
10. Ortoepia românească în raport cu structura limbii.

Strategii de predare și învățare

Strategii de predare & învățare:

- ✓ predarea asistată de calculator (power point);
- ✓ problematizarea;
- ✓ descoperirea;
- ✓ metoda analizei fonetice;
- ✓ brainstorming;
- ✓ Sinectica etc.

Strategii de evaluare:

evaluare curentă I și II, examen scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Pușcariu S. Limba română. Vol.2. Rostirea. București, 1959.
2. Rosetti Al. Introducere în fonetică. Ediția 2. București, 1967.
3. Corlăteanu N., Zagaevschi V. Fonetica. Chișinău, 1993
4. Dermejni-Gurgurov Sv., Fonetica limbii române. Cahul. 2010
5. Andrei, Mihail, Ghiță Iulian, Limba română. Fonetica, Lexicologie, Morfosintaxă. Sinteze și exerciții. – București: Editura Corint. – 1996.
6. Bărbuță Ion, Limba Română. Gramatică, ortografie, punctuație. Chișinău: S. n. 2004.
7. Cantemir, Grigore, Limba română contemporană (Fonetica). Studiu teoretico-practic pentru studenții Facultății de Filologie (suport didactic), Tipografia din Bălți, 2012.
8. Gramatica limbii române. Sub redacția acad. Alexandru Graur, Mioarei Avram, Laurei Vasiliu. – București: Editura Academiei, vol. I, 1966.
9. Rosetti, Alexandru, Lăzăroiu, A. Introducere în fonetică, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.
10. Turculeț, Adrian, Introducere în fonetica generală și românească. – Iași: Casa Editorială Demiurg, 1999.
11. Zugun, Petru, Limba română contemporană. Fonetica și Fonologia. – Iași: Universitatea „Al. I. Cuza”, 1976.

OPȚIONALĂ:

12. DOOM, 1982 - ***Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, EA, București, 1982
- 13.. Îndrepar ortografic, ortoepic și de punctuație, ed. 5, București, Univers Enciclopedic, 1995
14. Retorică generală, Grupul μ, Univers, București, 1974
15. Tratat de dialectologie românească, Craiova, 1984
16. Avram, Andrei, Analiza în trăsături distinctive a fonemelor consonantice din dialectele limbii române, în SCL, XXVIII, 1977, nr. 5, pp. 373-394
17. Bally, 1909 - Bally, Charles, Traité de stylistique française, Paris, 1909
18. Beldescu, 1984 - Beldescu, G., Ortografia actuală a limbii române, București, EȘE, 1984
19. Bougnoux, Daniel, Introducere în științele comunicării, Polirom, 2000
20. Iordan, Iorgu, Vladimir Robu, Limba română contemporană, EDP, București, 1978 33.
21. LRC, 1985 - Coteanu, I., (coord.), Limba română contemporană: I. Fonetica, Fonologia, Morfologia, ed. revizuită și adăugită; II. Vocabularul, București, EDP, 1985
22. Roceric-Alexandrescu, 1968 - Roceric-Alexandrescu, Alexandra, Fonostatistica limbii române, București, EARSR, 1968
23. Rosetti, 1963 - Rosetti, Al., Acad., Introducere în fonetică, EȘ, București, 1963
24. Rosetti, 1982 - Rosetti, Al., A. Lăzăroiu, Introducere în fonetică, București, EȘE, 1982
25. Rusu, Grigore, Structura fonologică a graiurilor dacoromâne, București, 1983

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	ISTORIA LIMBII ROMÂNE
Facultatea	Facultatea de Filologie și Istorie
Catedra responsabilă de curs	Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Gălușcă Lilia, lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	galusca.liia@upsc.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.02.O.010	4	I	II	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

În cadrul disciplinei *Istoria limbii române* studenții sunt familiarizați cu particularitățile evoluției limbii române la diferite niveluri, constituirea alfabetului limbii române, stratificarea vocabularului și evoluția acestuia în plan diacronic, constituirea diferitor părți de vorbire, precum și a categoriilor gramaticale a acestora.

Etapele dezvoltării românei literare ca limbă de cultură sunt prezentate drept momente ale unui proces de lungă durată, examinate în raport cu tendințele limbii populare și în funcție de împrejurările istorico-culturale specifice epocilor studiate. De asemenea studenții află despre contribuția celor mai de seamă reprezentanți ai culturii românești la dezvoltarea limbii române literare.

Acest curs constituie un scurt istoric ce anticipează studierea compartimentelor lingvistice ale limbii române contemporane.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- documentarea asupra epocilor și perioadelor de evoluție și dezvoltare a limbii române;
- definirea terminologiei lingvistice adecvate pentru toate fenomenele și epocile de dezvoltare.
- cunoașterea metodelor și principiilor de analiză structural-lingvistică a textelor de limbă română medievală;
- identificarea particularităților structurale (fonetice, lexicale, morfologice și sintactice) ale limbii române literare vechi;
- crearea unei viziuni de ansamblu asupra sistemului structural al limbii române și asupra obiectului de studiu al disciplinei Istoria limbii române.
- prezentarea unităților lingvistice (din toate epocile și perioadele) în cadrul sistemului literar normat;

Aplicative:

- aplicarea metodei comparativ-istorică pentru a examina diferite fapte de evoluție a limbii.
- stabilire fenomenelor de limbă moștenite din limba latină
- descrierea premizelor apariției unor fapte de limbă noi, formate pe teren propriu.
- interpretarea fenomenelor lingvistice moștenite din limba latină de cele împrumutate sau formate pe teren propriu.
- aplicarea metodelor de analiză structurală la cercetarea variatelor fenomene de limbă română medievală;
- interpretarea sub aspect sincron și diacronic a elementelor lingvistice ale limbii române literare din toate epocile și perioadele ei de dezvoltare;

Integrative:

- manifestarea unor atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific, în general, și față de cel filologic, în special
- să aprecieze importanța teoretică și practică a cursului de Istoria limbii române.

- să înțeleagă argumentat unele aspecte din limba română contemporană, cu referință la originea lor.
- incitarea interesului pentru istoria limbii române literare, dar și a istoriei propriu-zise, a istoriei culturii și literaturii noastre din trecutul medieval și până în prezent;
- dezvoltarea constantă și permanentă a abilităților de a comenta științific fenomenele lingvistice pe perioade și epoci.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului studentul va putea să:

- definească termenii de latină populară și latină literară, limbă română literară;
- cunoască stratificarea vocabularului limbii române.
- dețină informații despre fenomenele fonetice ce au intervenit în evoluția sistemului vocalic și consonantic.
- interărezeze specificul evoluției fiecărei părți de vorbire.
- înțeleagă argumentat unele aspecte din limba română contemporană, cu referință la originea lor.
- expună în linii generale procesul istoric al evoluției și dezvoltării limbii române literare ;
- analizeze particularitățile lingvistice ale textelor limbii române medievale;
- observe consecvența epocilor și perioadelor românei literare de la origine și până în prezent.

Precondiții

- cunoștințe de istorie a românilor,
- cunoașterea limbii latine și a sistemului gramatical de funcționare a acesteia;
- capacități de analiză structural-lingvistică și comparativ-istorică a textelor de limbă română veche;
- abilități de utilizare a surselor bibliografice (manual, studii, dicționare, monografii, articole științifice).

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Preliminarii istorice. Romanizarea geto-dacilor. Apariția limbii și poporului român.

Tema 2. Constituirea alfabetului latin al limbii române. Evoluția sistemului vocalic. Evoluția sistemului consonantic. Apariția unor sunete noi. Evoluția diftongilor latini. Apariția unor diftongi noi. Triftongii.

Tema 3. Originea și evoluția vocabularului. Constituirea vocabularului limbii române.

Tema 4. Constituirea sistemului gramatical. Evoluția părților de vorbire.

Tema 5. Formarea limbii române vechi (sec XIV-XVI). Apariția limbii române literare. Începuturile scrisului în limba română. Normele limbii literare.

Tema 6. Limba română veche (sec. XVII-XVIII-lea). Preocupări teoretice pentru problemele limbii literare la cărturarii epocii. Introducerea limbii române în biserică. Discuții cu privire la originea limbii și poporului român și afirmarea conștiinței unității poporului român. Părerile lui Simeon Ștefan, Teodosie, Radu Greceanu, Ioan Zoba, Dimitrie Cantemir.

Tema 7. Limba română în perioada modernă (a doua jumătate a sec. XVIII și începutul secolului al XIX-lea). Evenimentele fundamentale ale dezvoltării literare în acest timp. Culturalizarea maselor. Publicarea de manuale și de cărți tehnice – unii dintre factorii care contribuie la modernizarea limbii române literare. Modernizarea limbii române literare prin împrumuturi.

Tema 8. Școala ardeleană. Împrejurările istorice în care apare școala ardeleană. Ideile reprezentanților renașterii culturii ardelenene. Petru Maior despre dezvoltarea limbii literare. Trăsăturile principale ale ortografiei etimologizante preconizate de S. Micu. Concepțiile lui G. Șincai.

Tema 9. Natura transformărilor lingvistice din sec. XIX. Modificarea limbii literare de către I. Heliade-Rădulescu, limba lui Gh. Asachi, D. Bojincă, G. Barițiu. Modificarea limbii de către curentul istoric și popular. Rezistențe moldovene la muntenezarea limbii. Unificarea limbii literare române în opera scriitorilor de la 1840-1880.

Strategii de predare și învățare

prelegerea, PPT, conversația euristică, explicația, dezbateră, problematizarea, metode de lucru în grup, individual și frontal, metode de dezvoltare a gândirii critice, studiul bibliografiei.

Strategii de evaluare

evaluare curentă (pondere 60 %) - proiect individual.

evaluare finală (pondere 40 %) - probă scrisă.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Brâncuș Cr., Vocabularul autohton al limbii române, București, 1983.
2. Coteanu, Ion, Structura și evoluția limbii române. De la origini până la 1860, Editura Academiei RSR, București, 1981
3. Curs de gramatică istorică a limbii române. Chișinău, 1991
4. Densuseanu O., Istoria limbii române, vol I-II. București, 1961.
5. Diaconescu P., Structura și evoluția în morfologia substantivului românesc, București, 1970.
6. Gheție, Ion, Introducere în studiul românei literare, Editura Academiei RSR, București, 1982
7. Gheție, Ion (coord.), Istoria limbii române literare. Epoca veche (1532-1780), Editura Academiei RSR, București, 1997
8. Graur, Al., Limba literară, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979
9. Grecu, Victor, Școala Ardeleană și unitatea limbii române literare, Editura Facla, Timișoara, 1973
10. Istoria limbii române. Vol. I, București, 1965; Vol. II, București, 1969
11. Irănescu G. Istoria limbii române, Iași, 1980
12. Istrati G., Originea limbii române literare. Iași. 1981.
13. Mancaș, Michaela, Istoria limbii române lietrare. Perioada modernă (sec. al – XIX-lea), Tipografia Universității din București, București, 1974.
14. Munteanu, Ștefan, Țăra, Vasile D., Istoria limbii române litarare. Privire generală, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978
15. Rosetti Al. Istoria limbii române, Vol. I, București, 1965; Vol. II, București, 1969
16. Petrovici Em., Influența slavă asupra sistemului fonemelor limbii române, București, 1956.
17. Sala M., Contribuții la fonetica istorică a limbii române, București, 1970.

Opțională:

18. Bejan, Doina Marta, Interfențe lingvistice în diacronia limbii române, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005
19. Chivu, Gh., Buză, Emanuela, Roman-Moraru, Alexandra, Dicționarul împrumuturilor latino-romanice în limba română veche (1421-1760), Editura Academiei Române, București, 1992
20. Chivu, Gh, Limba română de la primele texte până la sfârșitul sec. al-XVIII-lea. Variantele stilistice, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000 Editura Științifică
21. Evdoșenco, A., Introducere în studiul filologiei romanice, Chișinău, 1987.
22. Seche, Luiza și Mircea, Contribuții la problema unificării limbii române literare în sec. al XIX-lea . În jurul problemei muntenizării, în LR, X, (1961), nr.2, p.56-167
23. Șchiau, Octavian, Cărturari și cărți în spațiul românesc medieval, Editura Daci, Cluj-Napoca, 1978
24. Zugun, Petru, Unitate și varietate în evoluția limbii române literare, Editura Junimea, Iași, 1977
25. Russu, I., Etnogeneza românilor (fondul autohton traco-dacic și componența latino-romanică), București, 1981.

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ. Fonetica. Lexicologia. MODULUL: LEXICOLOGIA
Facultatea Catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Dermejni-Gurgurov Svetlana, dr., conf. universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	sv_dermejni@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.01.O.002	5	I	I	150 (75)	40 (20)	110 (55)

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul descrie sistemul lexical al limbii române contemporane, prezintă structura vocabularului din punct de vedere al etimologiei, frecvenței, etc. În cadrul cursului se dezvoltă competența de analiză morfematică a cuvintelor, de analiză a relațiilor semantice dintre unitățile lexicale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe cognitive:

1. Cunoașterea sistemului lexical al limbii române;
2. Cunoașterea și respectarea principiilor de structurare a lexicului românesc;
3. Interpretarea științifică a proceselor din sistemul lexical al limbii române;
4. Aplicarea modelelor de analiză lexicală în limba română;
5. Exprimarea opiniei în raport cu problemele din domeniul lexicologiei limbii române.

Competențe de aplicare:

1. Aplicarea și compararea elementelor lexicale ale limbii române și limbii materne;
2. Identificarea și analiza argumentată a fenomenelor lexicale, caracteristice limbii române;
3. Analiza procesului de evoluție a vocabularului limbii române;
4. Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate.

Competențe de integrare:

1. Dezvoltarea competenței de comunicare orală în limba română;
2. Aplicarea modelelor utilizare corectă a unităților lexicale în procesul de comunicare în limba română;
1. Identificarea problemelor din domeniul lexicului limbii române.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- ✓ să determine relațiile semantice din limba română;
- ✓ să argumenteze sensurile realizate prin procedee artistice;
- ✓ să demonstreze abilități de analiză structurală a unităților lexicale;
- ✓ să posede un limbaj adecvat, eficient în diverse situații.

Precondiții

- ✓ să cunoască lexicul activ și pasiv al limbii române (Limbă și comunicare);
- ✓ să cunoască istoria apariției limbii române literare (Gramatica istorică a limbii) ;
- ✓ să cunoască procedeele lingvistice (Introducere în lingvistică).

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

1. Definiția lexicologiei. Importanța vocabularului.
2. Unități lexicale.
3. Structura etimologică a vocabularului. Fondul original. Împrumuturi. Formații românești.
4. Structura vocabularului după frecvența cuvintelor. Fondul lexical principal. Masa vocabularului.
5. Structura morfematică a cuvântului.
6. Mijloace de îmbogățire a vocabularului. Mijloace interne. Mijloace externe. Împrumuturi. Calcul lingvistic.
7. Structura semantică a vocabularului. Sens și semnificație. Semnificant și semnificat. Denotație și conotație.
8. Relații semantice. Monosemie și polisemie. Incompatibilitatea semantică. Sinonimia. Antonimia. Omonimia. Paronimia. Hiponimia.
9. Structura stilistică a vocabularului. Valori expresive și stilistico-funcționale.
10. Onomastica și toponimia.
11. Lexicografia. Dicționare. Glosare. Dicționare și glosare de diferite tipuri.

Strategii de predare și învățare

Strategii de predare & învățare:

- ✓ predarea asistată de calculator;
- ✓ lucrul în echipe;
- ✓ lucrul în perechi;
- ✓ metoda exercițiului etc.

Strategii de evaluare: 2 testări scrise, examen combinat oral-scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Avram M. **Probleme ale exprimării corecte**, București, 1987.
2. Bahnaru V. **Mutații de sens: cauze, modalități, efecte**. Chișinău, 1988.
3. Bidu-Vrînceanu A. **Structura vocabularului limbii române contemporane**, București, Editura a. Științifică și Enciclopedică, 1983.
4. Brâncuș G. **Vocabularul autohton al limbii române**, București, Editura Științifică și a. Enciclopedică, 1983.
5. Coteanu I. **Stilistica funcțională a limbii române**, București, Editura Academiei, 1975.
6. Guțu V. **Dicționar al greșelilor de limbă**, Chișinău, 1998
7. Norme ortografice, ortoepice și de punctuație ale limbii române. – Chișinău, 1981.
8. Constantinescu-Dobridor, Gheorghe, **Dicționar de termeni lingvistici**, București, Teora, a. 1998; online:
9. Dexonline (DTL) (accesat la 18 august 2018)
a. Opțională
10. Dicționare ale limbii române (Dexonline) (accesat la 7 decembrie 2017)
11. Munteanu, Cristinel, **Sinonimia frazeologică în limba română din perspectiva lingvisticii integrale**, Editura „Independența Economică”, 2007, ISBN 978-973-7732-66-8 (accesat la 18 august 2018)
12. Colțun, Gheorghe, **Frazeologia limbii române**, Chișinău, Ed. Arc, 2000
13. Zugun, Petru, **Lexicologia limbii române**, Iași, Ed. Tehnopress, 2000

14. Roland Eluerd. **La Lexicologie. Que sais-je ?** no 3548, Presses Universitaires de France, Paris, 2000, 128 de pagini ISBN 2-13-050577-5
15. Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti”, **Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române**, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005, 872 de pagini ISBN 973-637-087
16. Zugun, Petru, **Lexicologia limbii române**, Iași, Ed. Tehnopress, 2000
17. Roland Eluerd. **La Lexicologie. Que sais-je ?** no 3548, Presses Universitaires de France, Paris, 2000, 128 de pagini ISBN 2-13-050577-5
18. Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti”, **Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române**, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005, 872 de pagini ISBN 973-637-087

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ. MORFOLOGIA.
Facultatea	Facultatea de Filologie și Istorie
Catedra responsabilă de curs	Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	A. Barbăneagră, dr. conf., L. Petrenco, dr. conf.
Cadre didactice implicate	L. Gălușcă, lector superior, L. Neaga, lector
e-mail	albarbaneagra@gmail.com , lpetrenco@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.01.O.004	5	I	1	150	40	110

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul universitar *Limba română contemporană. Morfologia* este un curs obligatoriu în cadrul căruia studenții urmează să se familiarizeze cu trăsăturile pertinente ale claselor lexico-gramaticale, categoriile gramaticale specifice fiecărei clase în parte, mijloacele de exprimare a categoriilor gramaticale; să-și dezvolte capacitățile de analiză morfo-sintactică, în vederea formării competențelor de predare-învățare a elementelor de limbă și comunicare, la diferite cicluri de instruire, a limbii române în școala alolingvă.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- **Competențe cognitive:** se exprimă prioritar în *competența gramaticală*, și se manifestă în cunoașterea sistemului și structurii gramaticale a limbii române, a noțiunilor de bază ale morfologiei, clasele lexico-gramaticale și principiile de analiză lexico-gramaticală a claselor de cuvinte; familiarizarea cu procesele de sinonimie și omonimie morfologică, mijloacele de modificare a formei gramaticale a cuvintelor.
- **Competențe de aplicare:** interpretarea științifică a proceselor gramaticale în diferite situații/texte, aplicarea modelelor de analiză morfo-sintactică; argumentarea opiniei proprii în raport cu fenomenul gramatical examinat, capacitatea de transfer a celor învățate în diverse situații cotidiene.
- **Competențe integrative:** se probează ca o *competență lingvistică* generală, prin care studentul admite existența altor puncte de vedere și demonstrează abilități de analiză morfo-sintactică argumentată cu trimiteri/citări ale surselor normative pentru limba română; demonstrează capacități de a realiza studiul monografic al diverselor surse (monografii, reviste de specialitate, studii etc.).

Finalități de studii realizate la finele cursului

La sfârșitul cursului cursantul va putea să:

- demonstreze o viziune de ansamblu asupra limbii ca sistem complex de mecanisme funcționale (fonetica, lexicul, gramatica, punctuația) ce se află într-o corelație perfectă.
- poată identifica, defini și analiza categoriile morfologice în vederea formării competențelor lingvistice necesare operării cu faptele de limbă în diferite contexte.
- se axeze în prezentarea fenomenelor lingvistice pe respectarea normelor morfologice, ortografice și ortoepice ale limbii române.
- demonstreze capacități de utilizare corectă a structurilor gramaticale, competențe de comunicare orală și scrisă.

Precondiții

- posedarea limbii de instruire la nivelul nivelului C1;
- cunoștințe de bază din domeniul lingvisticii, foneticii, lexicologiei, lexicografiei;

- deprinderi de cerceta, interpreta, analiza fenomenele lingvistice;
- competențe de comunicare în limba română.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Morfologia – știința despre structura și forma cuvântului. Morfologia ca parte a gramaticii. Obiectul și sarcinile morfologiei. Tipuri de morfologii. Din istoria studierii morfologiei limbii române. Morfologia în manualele și studiile lingvistice din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea. Problemele de morfologie în studiile lingvistice din sec. al XIX-lea. Istorismul în cercetarea structurii gramaticale a limbii române. Morfologia în studiile și cercetările de gramatică din etapa modernă. Raporturile morfologiei cu alte discipline. Morfologia și sintaxa. Morfologia și fonetica. Morfologia și lexicul. Morfologia și formarea cuvintelor. Morfologia, ortoepia și ortografia. Morfologia și semantica.

Sensul gramatical și forma gramaticală. Structura morfologică a cuvintelor. Mijloacele de exprimare a sensurilor gramaticale. Conceptul de paradigmă flexionară. Radicalul și flectivul. Tipuri de flexiune: sintetică, analitică, supletivă, mixtă. Categoriile gramaticale. Conceptul de categorie gramaticală. Conținut și formă în constituirea categoriilor gramaticale. Categoriile specifice / nespecifice. Categoriile nominale / verbale. Descrierea categoriilor gramaticale din limba română: genul, numărul, cazul, persoana, comparația (intensitatea), determinarea, modul, timpul, diateza. **Tema 2. Clasele lexico-gramaticale de cuvinte.** Noțiuni generale. Criterii și clasificări. Părțile de vorbire în diverse tipuri de gramatici. Criterii de clasificare ale cuvintelor: *criteriul semantic; criteriul morfologic; criteriul funcțional*. Clasificarea cuvintelor în funcție de particularitățile flexionare: cuvinte de flexiune cazuală (nominală, pronominală); cuvinte cu flexiune personală (flexiunea verbală); cuvinte lipsite de flexiune. Conversiunea. Tregeri de la o parte de vorbire la alta. Locuțiunile. Locuțiunile în cadrul diferitor părți de vorbire. **Tema 3. Substantivul.** Noțiuni generale despre substantiv. Clase semantico-gramaticale de substantive: substantive comune și proprii, concrete și abstracte, animate și inanimate. Flexiunea substantivului. Categoriile gramaticale ale substantivului. Categoria gramaticală a genului la substantive. Opoziții în cadrul categoriei genului. Indicii formali ai genului. Forma de gen a determinanților. Genul și semantica substantivului. Fluctuațiile de gen la substantive. Categoria gramaticală a numărului. Organizarea paradigmatică a categoriei numărului. Numărul și semantica substantivelor. Categoria gramaticală a cazului la substantive. Structura cazurilor. Mijloace de exprimare a cazurilor. Valorile semantice și funcțiile sintactice ale cazurilor. Determinarea substantivului. Clasificarea în declinări a substantivului. Declinarea substantivelor. Declinarea substantivelor comune. Declinarea nearticulată. Declinarea articulată. Declinarea substantivului cu adjectivul (antepus și postpus). Declinarea substantivelor compuse. Declinarea substantivelor proprii. Raporturile substantivului cu alte clase lexico-gramaticale (tregeri înspre și dinspre clasa substantivului). Modele productive, puțin productive și neproductive de formare a substantivelor. Ortografia substantivelor derivate. Ortografia substantivelor compuse. Locuțiunile substantivale. Funcțiile sintactice ale substantivelor. **Tema 4. Articolul.** Articolul – parte de vorbire sau morfem? Noțiuni generale despre articol. Caracterul eterogen al clasei articolului. Articolul și categoria gramaticală a determinării. Articolul definit – morfem al determinării și / sau subunitate în flectivul substantival. Articolul definit - element de flectiv substantival. Articolul: formativ gramatical. Articolul: formativ gramatical (pronominal) de opoziție. Articolul: marcă gramaticală de gen și număr. Articolul: formativ sau convertor prepozițional. Articolul – convertor substantival. Clasificări ale articolelor. Articolele substantivale hotărâte și nehotărâte; formele originea, valorile și întrebuințarea lor. Articolul posesiv (genitival): formele și funcțiile. Articolul adjectival (demonstrativ): formele și funcțiile. Articulația pozițională. **Tema 5. Adjectivul.** Adjectivul – aspecte definiții. Locuțiunile adjectivale. Criterii de clasificare a adjectivelor. Clase lexico-semantice de adjective: adjective calitative, adjective relative, adjective pronominale (sau adjective determinative și adjective calificative). Clasele flexionare ale adjectivului: adjective variabile și adjective invariabile.

Categoriile gramaticale ale adjectivului. Categoria genului, a numărului și a cazului la adjective. Mijloace de exprimare a categoriilor gramaticale. Gradele de comparație la adjective: gradul pozitiv, gradul comparativ, gradul superlativ. Adjective comparabile și adjective necomparabile. Reguli privind utilizarea gradelor de comparație. Articulația adjectivului. Posibilitățile combinatorii ale adjectivului. Funcțiile sintactice. Adjectivul-adjunct (în structura GN și GV). Adjectivul-centru. Comportamentul adjectivului în conversiune (tregeri înspre și

dinspre clasa adjectivului). **Tema 6. Pronumele.** Pronumele – trăsături definitorii; interpretări. Clasificări ale pronumelor. Categoriile gramaticale ale pronumelui. Tipologia pronumelui. Pronumele personale. Particularitățile semantice. Originea. Categoriile gramaticale ale pronumelor personale. Dativul posesiv. Dativul etic. Repriza. Pronumele de politețe (sau de reverență). Pronumele reflexive. Formele accentuate și neaccentuate ale pronumelor reflexive. Declinarea pronumelor reflexive. Întrebuințarea pronumelor personale în funcție de reflexive. Pronumele și adjectivul pronominal posesiv. Particularitățile substantivale și adjectivale ale pronumelui posesiv. Utilizarea articolului posesiv pe lângă pronumele posesive. Declinarea pronumelor posesive. Întrebuințarea pronumelor personale în funcție de posesive. Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ. Valorile substantivale și adjectivale ale pronumelui demonstrativ. Clasificarea pronumelor demonstrative după formă și sens. Pronumele și adjectivul pronominal relativ-interogativ. Valorile substantivale și adjectivale ale pronumelui dat. Forme morfologice și declinarea pronumelui relativ-interogativ. Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât. Particularitățile substantivale și adjectivale ale pronumelui nehotărât. Structura pronumelor nehotărâte. Declinarea și utilizarea pronumelor date. Pronumele și adjectivul pronominal negativ. Pronumele negativ cu valoare substantivală și adjectivală. Structura morfologică a pronumelor negative. Declinarea pronumelor negative. Funcțiile sintactice ale diferitor clase de pronume. **Tema 7. Numeralul.** Clasa numeralului – definiție, particularități definitorii; eterogenitatea semantică, structurală și funcțională a acestei clase. Numeralul și adjectivul. Structura morfematică a numeralelor. Valori substantivale, adjectivale și adverbiale ale numeralelor. Clasificări ale numeralelor. Numere definite. Tipurile lor: cardinale, fracționare, ordinale, colective, distributive, multiplicative, adverbiale. Structura și paradigma numeralelor definite, numeralele indefinite. Declinarea lor. Caracteristicile pronominale, substantivale ale numeralelor indefinite. Numeralul cardinal. Definiție. Clasificare (simple și compuse). Valori morfologice (substantivale și adjectivale). Categoriile gramaticale și flexiune. Declinarea numeralelor cardinale propriu-zise. Utilizarea numeralelor cardinale propriu-zise. Numeralul colectiv. Definiție. Structură. Valori morfologice (substantivale și adjectivale). Clasificare. Categoriile gramaticale și flexiune. Numeralul fracționar. Definiție. Structură. Valori morfologice (substantivale și adverbiale). Flexiune. Numeralul multiplicativ. Definiție. Structură. Valori morfologice (substantivale și adverbiale). Categoriile gramaticale și flexiune. Numeralul distributiv. Definiție. Structură. Valori morfologice (substantivale, adjectivale și adverbiale). Flexiune (gen, număr, declinare). Numeralul adverbial. Definiție. Structură. Flexiune.

Numeralul ordinal. Definiție. Structură. Valori morfologice (substantivală, adjectivală și adverbială). Categoriile gramaticale și flexiune. Declinarea numeralelor ordinale. Utilizarea numeralelor ordinale. Funcțiile sintactice ale numeralelor. **Tema 8. Verbul.** Definiția verbului. Structura locuțiunilor verbale. Criterii de clasificare a verbelor: după relația verb+complement direct, după capacitatea verbelor de a forma predicatul, dacă intră în alcătuirea formelor verbale, după flexiune, după persoană, după capacitatea de a se construi cu alte verbe. Verbe tranzitive. Formulele tranzitivității. Verbe dublu-tranzitive. Verbe intransitive. Grupurile de verbe intransitive. Verbe predicative. Verbe nepredicative. Verbe auxiliare. Verbe semiauxiliare. Verbe copulative. Verbe semicopulative. Verbe regulate. Verbe neregulate. Verbe personale/impersonale. Verbe unipersonale. Verbe impersonale: verbe impersonale propriu-zise, verbe impersonale unipersonale, verbe impersonale prin întrebuințare. Verbe de modalitate (posibilitate, necesitate, dorință etc.). Verbe de aspect (începutul, continuarea și sfârșitul acțiunii).

Principalele categorii gramaticale ale verbului. Categoria diatezei. Diateza și tranzitivitatea. Diateza activă. Diateza pasivă. Structura formelor verbale la diateza pasivă. Schema diatezei pasive. Diateza pasivă cu verbul auxiliar *a fi*. Acordul participiului verbal cu subiectul. Pasivul reflexiv. Funcția sintactică a verbelor la diateza pasivă. Confundarea predicatului verbal simplu cu verbul la diateza pasivă cu predicatul nominal. Diateza reflexivă. Posibilitățile combinatorii ale pronumelui reflexiv cu verbele. Pronumele reflexiv – morfem al diatezei reflexive. Verbe dinamice. Verbe unipersonale. Verbe pasive. Verbe activ pronominale. Verbe obiective. Verbe reciproce. Verbe posesive. Verbe eventive. Gruparea verbelor după posibilitatea sau imposibilitatea folosirii acestora cu pronume reflexive: verbe care nu se pot folosi fără pronume reflexiv / reflexive propriu-zise, verbe care nu se pot folosi cu pronume reflexiv, verbe care pot să apară atât cu pronume personale, cât și cu pronume reflexive / reflexive contextuale. Definiția modului. Principii de clasificare a modurilor verbale. Moduri personale. Moduri nepersonale. Moduri predicative. Moduri nepredicative. Modurile personale. Modul indicativ.

Valoarea și utilizarea verbelor la modul indicativ. Modul conjunctiv. Morfemul *să*. Valorile modului conjunctiv: realizabilă, imperativ-exclamativă, condițională, concesivă, consecutivă. Modul condițional-optativ. Valorile modului condițional-optativ: dorința, posibilitatea, condiția, concesiya etc. Structura și topica. Modul imperativ. Valorile modului imperativ. Modalități de exprimare. Formele afirmativă și negativă a modului imperativ. Verbele care nu pot fi folosite la modul imperativ. Modurile nepersonale. Infinitivul. Gerunziul. Participiul. Supinul. Modul infinitiv. Morfemul *a*. Infinitivul lung și scurt. Utilizarea infinitivului fără morfemul *a*. Funcția sintactică a verbelor la modul infinitiv. Modul gerunziu. Formarea modului gerunziu. Valorile verbale și adjectivale ale gerunziului. Substantivarea gerunziului. Funcția sintactică a verbelor la modul gerunziu. Modul participiu. Formarea modului participiului. Valorile verbale, adjectivale și adverbiale ale participiului. Substantivarea participiilor. Funcția sintactică a verbelor la modul participiu. Modul supin. Prepozițiile cu care se construiește supinul. Părțile de propoziție care determină supinul. Substantivarea supinului. Funcția sintactică a verbelor la modul supin. Categoria persoanei. Conjugarea verbelor. Funcțiile sintactice ale verbelor. Structura etimologică a verbelor românești. **Tema 9. Adverbul.** Locuțiuni adverbiale. Structura locuțiunilor adverbiale. Clasificarea adverbilor. Criteriile de clasificare ale adverbilor. Categoria gramaticală a comparației adverbilor. Adverbe cu patru, trei, două forme și cu o formă. Substantivarea adverbilor. Valorile adverbului Comportamentul sintactic al adverbilor. **Tema 10. Prepoziția.** Locuțiuni prepoziționale. Structura locuțiunilor prepoziționale. Părți de vorbire cu rol de prepoziție. Regimul cazual al prepozițiilor. Clasificarea prepozițiilor. Întrebuințarea prepozițiilor. Valorile expresive ale prepozițiilor. Probleme de ortografie. **Tema 11. Conjuncția.** Definiția. Criterii de clasificare. Locuțiuni conjuncționale. Conjuncții coordonatoare. Conjuncții subordonatoare. Topica, punctuația, ortografia conjuncțiilor. Valori expresive ale conjuncțiilor. **Tema 12. Interjecția.** Definiția. Clasificarea interjecțiilor. Onomatopeele. Structura interjecțiilor. Valorile expresive ale interjecțiilor. Analiza sintactică. Punctuația interjecțiilor.

Strategii de predare și învățare

Prelegerea, prelegerea interactivă, prelegerea-dezbatere, expunerea, explicația, conversația, demonstrația, studiul de caz, problematizarea, exercițiul, studiu individual, proiectul, proiectul de grup, clustering, organizatori grafici, tabele.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă: se aplică două evaluări curente, în timpul semestrului. *Evaluarea 1:* Test de evaluare. *Evaluarea 2.* Exerciții.

Evaluarea finală: se face prin examen în formă scrisă și constă în rezolvarea unui test de evaluare.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la cele două evaluări, inclusiv participare la discuții în cadrul cursului.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Avram M. *Gramatica pentru toți*. București: Ed. Humanitas, 1998.
2. Axenti V. *Morfologia limbii române*. Cahul, 2007.
3. Barbăneagră A., Petrenco L. ș.a. *Să comunicăm fără bariere. Gramatica limbii române în formule și tabele*. ANTEM, IDISViitorul – Chișinău: Grafic Design SRL, 2009.
4. Barbăneagră A., Petrenco L., Gălușcă L., Neaga L. ș.a. *Morfologia limbii române. Curs practic*. Chișinău, 2015.
5. Bărbuță I., Cicală A., Constantinovici E. *Gramatica uzuală a limbii române*. Chișinău: Editura Litera, 2000.
6. Bejan D. *Gramatica limbii române*. Cluj: Editura Echinox, 1997.
7. Bidu-Vrănceanu A., Călărășu C., Ionescu-Ruxăndoiu L., Mancaș M., Pană-Dindelegan G. *Dicționar de științe ale limbii (DȘL)*. București: Editura Nemira, 2001.
8. Constantinescu-Dobridor Gh. *Gramatica limbii române*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2001.
9. Coteanu I. (coord.), *Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia*, ediția revizuită și adăugită, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1985.

10. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*. Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan – Al Rosetti", ed. a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005
11. *Dicționarul Gramatical al limbii române*. Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan – Al Rosetti", I – II. București: Editura Academiei Române, 2005 (= DOOM 2).
12. Dimitriu C. *Tratat de gramatică a limbii române*. I: Morfologia. Iași: Institutul European, 1999
13. *Gramatica limbii române*. I, II, București: Editura Academiei Române, 2008.
14. *Gramatica de bază a limbii române*. Academia Română. București: Editura Univers Enciclopedic Gold, 2010
15. *Gramatica limbii române*, vol 1, Cuvântul. București: Editura Academiei Române, 2005 (= GALR).
16. Gherasim A., Ciornâi I. *Morfologia limbii române (curs practic)*. Chișinău, 2004.
17. Hoarță-Cărăușu L. *Probleme de morfologie a limbii române*. Iași: Editura Cermi, 2001.
18. Hoarță Cărăușu L. *Dinamica morfosintaxei și pragmaticii limbii române actuale*. Iași: Editura Cermi, 2007.
19. *Enciclopedia limbii române*. București: Editura Univers Enciclopedic, 2001 (= ELR).
20. Irimia D. *Structura gramaticală a limbii române. Verbul*, Iași: Editura Junimea, 1982.
21. Irimia D. *Gramatica limbii române*, ediția a II-a. Iași: Editura Polirom, 2004.
22. Silvestru E. *Morfologia limbii române actuale*. București: Editura Fundației România de Măine, 2007.

Opțională

1. Apostolatu I., Necula G. *Limba română contemporană. Morfologia* (ed. a II-a, revizuită și adăugită). Galați: Editura Europlus, 2009.
2. Apostolatu I., Necula G. *Elemente de gramatică normativă*. Galați: Editura Europlus, 2008.
3. Andrei M., Ghiță I. *Limba română. Fonetică, Lexicologie, Morfosintaxă*. București: Corint, 1996
4. Iliescu A. *Gramatica practică a limbii române actuale*. București: Corint, 2007
5. Forăscu, Narcisa, Popescu, Mihaela (colaborator), *Dificultăți gramaticale ale limbii române* (disponibilă online, la <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/NForascu-DGLR/index.htm>).
6. Gruică G. *Moda lingvistică 2007. Norma, uzul și abuzul*. Pitești: Editura Paralela 45, 2006.
7. Neamțu G. G. *Teoria și practica analizei gramaticale, distincții și...distincții*. ediția a II-a. Pitești: Editura Paralele 45, 2007.
8. Pană Dindelegan G. (coord.), *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, vol. II. București: Editura Universității, 2003.

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	LIMBA LATINĂ
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Gălușcă Lilia, lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	galusca.lilia@upsc.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.02.O.007	4	I	II	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul <i>Limba Latină</i> precede modulul <i>Istoria limbii române</i> . În cadrul cursului <i>Limba latină</i> cursanții vor învăța principalele reguli de ortografie și ortoepie ale limbii latine, vor asimila cuvinte de origine latină, vor însuși sistemul gramatical al limbii latine. De asemenea în cadrul cursului se vor studia cele mai cunoscute maxime, îmbinări consacrate, texte în limba latină.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Cognitive: <ul style="list-style-type: none">
- cunoașterea regulilor generale de citire și scriere în limba latină;
- interpretarea particularităților de bază ale sistemului gramatical latin;
- determinarea categoriilor gramaticale fundamentale ale limbii latine;
- memorarea maximelor latine.
Aplicative: <ul style="list-style-type: none">
- analiza faptelor de limbă la toate nivelurile,
- traducerea textelor în și din limba latină, respectând normele ortografice și gramaticale.
- compararea unităților lexicale, formelor paradigmatică și structurilor gramaticale ale limbii române cu unitățile, formele și structurile limbii latine.
Integrative: <ul style="list-style-type: none">
- stabilirea motivației studierii limbii latine.
- determinarea corelației între limba latină și limba română.
- demonstrarea abilităților de utilizare adecvată a maximelor latine.
Finalități de studii realizate la finele cursului
La sfârșitul cursului studentul putea să: <ul style="list-style-type: none">
- cunoască conținuturilor teoretice actuale ale disciplinei;
- utilizeze adecvat conceptele operaționale specifice disciplinei;

- recepteze, să analizeze și să aplice în exerciții structurile lingvistice prezente în literatura latină prin: identificarea valorilor sintactice și a relațiilor sintactice la nivelul frazei, prin folosirea lexicului circumscris domeniilor elocinței, filosofiei, istoriei și literaturii;
- să identifice metode de studiu al vocabularului român;
- să conștientizeze contribuția limbii latine și a civilizației romane la constituirea fondului european comun al societății contemporane și la elaborarea modelului cultural european;
- să argumenteze prezența anumitor elemente comune în limbile latină și română.

Precondiții

Studentii trebuie să posede cunoștințe elementare din istoricul limbii și culturii, civilizației latine, precum și despre sistemul și evoluția unei limbi în general.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Introducere în studiul limbii latine. **Tema 2.** Elemente de fonetică a limbii latine. Diftongii latini. Accentul. **Tema 3.** Substantivul în limba latină. Declinările substantivului. Modele de declinare. **Tema 4.** Verbul. Verbul „esse”. Infinitivus praesentis activi. Praesens indicativi activi. Explicarea timpurilor trecut și viitor în limba latină. Modul conjunctiv. Modul imperativ. Formele nominale ale verbului. Diatezele verbului latin. **Tema 5.** Adjectivul. Adjectivele de declinare I-II. Adjectivele de declinare a III. Gradele de comparație ale adjectivelor. **Tema 6.** Pronumele personale. Pronumele posesive. Pronumele demonstrative. Pronumele determinative, relative, interogative, nehotărâte și negative. **Tema 7.** Numeralul în limba latină. Tipuri de numere. Declinarea lor. **Tema 8.** Prepoziția. Conjuncția. Noțiuni generale de sintaxă latină.

Strategii de predare și învățare

prelegerea, conversația euristică, explicația, dezbateră, problematizarea, lucrul în grup, individual și frontal.

Strategii de evaluare

Evaluarea 1: Cercetarea manualelor școlare din perspectiva prezenței expresiilor latine; completarea unei scheme;
Evaluarea 2: Probă scisă,
Evaluare finală: Test de evaluare finală

Bibliografie:

Obligatorie:

1. Barbu, N. I., Vasilescu, T. I., Gramatica Latină (fonetică, morfologie, sintaxă, appendix), București, 1969, sau oricare altă ediție ulterioară
2. Bujor, I., Chiriac, Fr., Gramatica Limbii Latine, ediția II; 1971;
3. Cemărtan Claudia, Cucerov Ecaterina, Curs de limbă latină: Manual pentru studenții facultăților umanitare/ Chișinău, 1998.
4. Cretia Gabriela, Morfologia istorica a verbului latin, Editura Univerisitatii din București, 1999
5. Flaiser, M., Curs de limbă latină, Casa Editorială Demiurg Plus, Iași, 2007.
6. Ionaș, A., Limba latină. Manual pentru studenții ciclului I și II, Chișinău. 2007.
7. Matei, Virgil, Gramatica limbii latine, Editura Scripta, Bucuresti, 1994
8. Parlog, Maria, Gramatica limbii latine, Editura All, 2001
9. Slusanschi, Dan, Sintaxa limbii latine, Editura Univerisitatii din Bucuresti, 1984

Opțională:

1. C. Cemărtan, E. Cucerov, *Limba latină*, Chișinău, 1995.
2. A. Ciobanu, *Lingua latina*, Chișinău, 1996.
3. A. Ionașcu, *Limba latină*, Chișinău, 1997.
4. I. Gutu, *Dicționar latin-român*, Chișinău, 1995.

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	PROBLEME DE SINTAXĂ ȘI SINTAXOLOGIE
Facultatea	Facultatea de Filologie și Istorie
Catedra responsabilă de curs	Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Liliana Neaga, lect. universitar
Cadre didactice implicate	Lilia Gălușcă, lect. univrrsitar
e-mail	liliananeaga19@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.02.O.012	4	I	II	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul descrie sistemul sintactic al limbii române contemporane și se axează pe abordarea noțiunilor specifice sintaxei limbii române. Cursul prezintă sintaxă din perspectiva noilor cercetări ale lingvisticii moderne, structurile limbii române, conținuturile teoretice și practice ale sintaxei, fenomenele limbii române la nivelul propoziției și frazei

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului analitic;
- înțelegerea funcționării sistemului gramatical al limbii române.
- interpretarea științifică a noțiunilor specifice.;
- descrierea fenomenelor sintactice abordate în cadrul orelor;
- definirea noțiunilor de bază;
- identificarea unităților sintactice la nivel de sintaxă a propoziției și frazei;
- stabilirea legăturii dintre unitățile sintactice.

Aplicative:

- clasificarea/distingerea părților de propoziție, a propozițiilor în frază;
- utilizarea algoritmului de analiza sintactico-morfologică ;
- posedarea abilităților de identificare a unităților sintactice în frază;

Integrative:

- integrarea competențelor dobândite în cadrul orelor în sistemul lingvistic românesc;
- demonstrarea abilităților de analiză sintactică argumentată cu trimiteri/citări ale surselor normative pentru limba română;
- aplicarea cunoștințelor dobândite în cadrul procesului instructiv-educativ din treapta preuniversitară.

Finalități de studii

- **La sfârșitul cursului cursantul va putea să:**
- demonstreze o viziune de ansamblu asupra limbii ca sistem complex de mecanisme funcționale (fonetica, lexicul, gramatica, punctuația) ce se află într-o corelație perfectă.
- recunoască unitățile sintactice și funcțiile acestora;
- utilizeze tehnici de analiză sintactică a propozițiilor, frazelor, textelor;
- interpreteze și să înțeleagă limba în acțiune prin prisma sintaxei;
- analizeze și să aplice structura comunicativă a limbii; demonstreze capacități de utilizare corectă a structurilor gramaticale, competențe de comunicare orală și scrisă.

Precondiții

Pentru a sculata acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C 1-C2. Sunt necesare cunoștințe de bază despre limbă ca sistem și structură, clasificarea părților de vorbire. (Lingvistica, lexicologie, Morfologie, Probleme dificile de gramatică). Studenții trebuie să aibă capacitatea de cercetare, analiză și interpretare a fenomenelor de limbă.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Introducere în curs.

Obiectul de studiu al sintaxei. Unitățile de bază ale sintaxei (îmbinarea de cuvinte, propoziția, fraza, textul).

Tipuri de raporturi sintactice. Mijloace de exprimare a raporturilor sintactice. Criterii de clasificare a propozițiilor. Legătura dintre cele două părți ale sintaxei. Corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate. Expansiunea și contragerea.

Tema 2. Părțile principale ale propoziției. Subiectul. Predicatul. Elementul predicativ suplimentar.

Definirea noțiunii de subiect. Clasificare. Elipsa subiectului. Mijloace de exprimare (categoriile gramaticale). Dezvoltarea/contragere. Topică și punctuație. Definirea noțiunii de predicat. Clasificare. Elipsa predicatului. Mijloace de exprimare. Dezvoltarea/contragere. Relația subiect – predicat. Topică și punctuație. Definirea noțiunii de eps. Mijloace de exprimare. Clasificare. Dezvoltarea/contragere. Topică și punctuație

Tema 3. Părțile secundare ale propoziției. Atributul. Apozitia. Cuvintele nelegate sintactic cu propoziția.

Definirea noțiunii de atribut. Mijloace de exprimare. Clasificare. Dezvoltarea/contragere. Acordul atributului cu substantivul determinat. Topică și punctuație. Definirea noțiunii de apozitie. Tipologia apozitiilor. Termeni regenți. Dezvoltarea/contragere. Topică și punctuație. Adresările. Cuvintele, construcțiile și propozițiile incidente. Topică și punctuație.

Tema 4. Părțile secundare ale propoziției. Complementele necircumstanțiale.

Complementele: direct, indirect; de agent, sociativ, instrumental, de relație, opozițional, cumulativ, de excepție. Definiția. Termeni regenți. Mijloace de exprimare. Clasificare. Dezvoltarea/contragere. Topică și punctuație.

Tema 5. Părțile secundare ale propoziției. Complementele circumstanțiale.

Tipurile complementelor circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, cauzal, final, condițional, concesiv, consecutiv. Definiția. Termeni regenți. Clasificare. Dezvoltarea/contragere. Mijloace de exprimare. Topică și punctuație.

Tema 6. Noțiuni generale despre frază. Fraza coordonată.

Caracteristici. Definiție. Unitățile sintactice în cadrul frazei (propozițiile coordonate, subordonate, regente,

incidente, intercalate). Tipurile de raporturi sintactice în cadrul frazei (coordonarea, subordonarea, inerența, ralierea). Modalități de realizare a acestor raporturi (joncțiunea, juxtapunerea). Tipuri de fraze. Contragerea și expansiunea. Mijloacele de legătură a propozițiilor în fraza coordonată. Tipurile propozițiilor coordonate (copulative, disjunctive, adversative, conclusive). Jonctivele lor. Punctuația.

Tema 7. Inerența în cadrul frazei.

Propozițiile subiective, predicative, predicative suplimentare. Definiție, caracteristici. Mijloace de conexiune cu propoziția regentă. Topica. Punctuația.

Tema 8. Fraza subordonată.

Noțiuni generale despre fraza subordonată. Tipurile propozițiilor subordonate. Propoziția subordonată atributivă. Definiție, caracteristici. Elemente introductive. Tipurile propozițiilor subordonate atributive. Topica. Punctuația.

Tema 9. Propozițiile subordonate complete necircumstanțiale.

Propozițiile subordonate complete: directă, indirectă, de agent, sociativă, instrumentală, cumulativă, de relație, opozițională, de excepție. Definiție, caracteristici. Elemente introductive. Topica. Punctuația.

Tema 10. Propozițiile subordonate complete circumstanțiale. Ralierea la nivel de frază.

Propozițiile subordonate circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, cauzală, finală, condițională, concesivă, consecutivă. Definiție, caracteristici. Elemente introductive. Topica. Punctuația. Propoziția subordonată apozitivă. Definiție, caracteristici. Elemente de referință. Clasificarea. Topica. Punctuația.

Strategii de predare și învățare

- ✓ expunerea;
- ✓ predarea asistată de calculator (power point);
- ✓ problematizarea;
- ✓ studiul de caz;
- ✓ Analiza/sinteza.
- ✓ prelegerea interactivă/ prelegerea-dezbatere.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă se bazează pe rezultatele evaluării curente, participarea la discuții în timpul seminarelor (60%).

Examinare orală la examenul final include 2 probe: teoretică (două subiecte teoretice) și practică (analiza unei fraze) (40%).

Bibliografie

1. Avram M. Gramatica pentru toți. București: Humanitas, 2001.
2. Constantinescu-Dobridor Gh. Sintaxa limbii române. București: Editura Științifică, 1998.
3. Crețu Toderiță E. Unități, raporturi și funcții sintactice în limba română, Iași: Demiurg, 2004.
4. Dimitriu C. Tratat de gramatică a limbii române. Sintaxa, Iași: Editura Institutul European, 2002.
5. Gheorghe M. Limba română. Probleme teoretice și aplicații. O introducere în sintaxa modernă a complementelor, Brașov: Ed. Universității „Transilvania”, 2009.
6. Gramatica uzuală a limbii române. Chișinău: Litera, 2000
7. Gramatica limbii române. Vol. II, Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura . Academiei Române, 1966.
8. Irimia D. Gramatica limbii române. Iași: Polirom, 2000.
9. Limba moldovenească literară contemporană, Sintaxa, Chișinău, Lumina, 1987.
10. Pană-Dindelegan, Gabriela - *Elemente de gramatică*, București: Humanitas Educațional, 2003.
11. Secrieru M. Nivelul sintactic al limbii române, Partea I, Unități sintactice. Funcții sintactice, 2005.
12. Tambă Dănilă E. Vechi și nou în sintaxa limbii române, Iași: Demiurg, 2004.

13. Timofte M. Actualitatea sintaxei românești „clasice moderne”, Iași: Demiurg, 2005.

Opțională :

1. Iordan I., Robu Vl., Limba română contemporană, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
2. R. Nagy, Sintaxa limbii române actuale, Institutul European, 2005.
3. Drosoveanu D.D., Teze și antiteze în sintaxa limbii române, Cluj-Napoca, Clusium, 1997

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Istoria literaturii române (Literatura veche. Literatura clasică)
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie Catedra Limbă și Comunicare / Limba și literatura română
Titular de curs	Vlad Caraman, dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	vladcaraman@yahoo.it

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.02.O.008	3	I	II	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul universitar *Istoria literaturii române (Literatura veche. Literatura clasică)* se ține la începutul studiilor filologice de recalificare cu statut de inițiere în istoria literaturii române. *Literatura română veche, ce cuprinde o perioadă de circa 400 de ani (sec. XIV- XVIII) ne oferă nu numai un tablou al propriei sale geneze și evoluții, ea a înregistrat și ne-a păstrat însăși istoria neamului. Textele apărute în această perioadă marchează momentele nașterii conștiinței literare la noi. La studierea literaturii române din perioada clasică (sf. sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XX-lea), se urmărește particularitățile distincte ale perioadei de înmugurire a genurilor și speciilor literare în literatura română. Perioada 48-tistă prin programul revistei „Dacia Literară” pune bazele unui canon al literaturii române – cel pașoptist. Epoca marilor clasici, când pe scena vieții culturale apar numeroase personalități, precum Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, Ioan Slavici, Ion Creangă, ilustrează apogeul evoluției literaturii române. Astfel, evoluția literaturii este tratată din perspectiva canonului junimist.*

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive: se exprimă, preponderent, în **competența literar istorică**, prin care audientul va demonstra înțelegerea istoriei literaturii române vechi și clasice, va forma o viziune amplă asupra fenomenului literar românesc al perioadei. Va cunoaște contextul cultural istoric în care a luat naștere literatura română și au activat clasicii literaturii române. Cunoașterea scrierilor și terminologiei specifice perioadei.

- interpretarea fenomenului literar vechi și clasic;
- descrierea perioadelor pe secole și ani;
- definirea conceptelor de literatură națională, cronică literară, literatură artistică, 48-ism, junimism etc.
- identificarea scriitorilor și operelor specifice perioadelor;
- stabilirea rolului scriitorilor perioadelor întru evoluția literaturii române.

Aplicative: audientul va interpreta adecvat textele vechi și clasice, va compara diverse texte din aceste perioade diferite. Va recurge la diferite perspective de abordare a textului literar vechi și clasic, va identifica trăsăturile definitorii ale literaturii respective.

- clasificarea/distingerea scriitorilor și operelor caracteristice;
- utilizarea terminologiei specifice;
- posedarea abilităților de analiză a textului caracteristic epocii;
- aplicarea în practică a cunoștințelor respective.

Integrative: se probează ca o **competență literară** generală, prin care audientul admite existența altor puncte de vedere asupra fenomenului literar vechi și clasic și este capabil să discute problemele de istorie literară la nivel global; face dovada unei viziuni de sistem asupra fenomenului literar din epocă, a înțelegerii importanței și a locului literaturii vechi și clasice în ansamblul literaturii române și universale, a capacității de a sesiza specificul literaturii și a priceperii de a corecta greșelile depistate în propria comunicare și în comunicarea elevilor.

Finalități de studii realizate la finele cursului

La sfârșitul cursului audientul va putea să:

- identifice și să analizeze argumentat fenomenul literar din epocă, la diferite niveluri și din diverse perspective;
- rezolve problemele specifice analizei textului literar vechi și clasic, prin metodele utilizate de critica literară de azi;
- interpreteze științific procesele și fenomenul literar din perioadele respective.
- facă dovada unei viziuni concrete asupra sistemului literaturii vechi și clasice prin orice produse evaluabile (lucrare, studiu de caz, referat, eseu, discurs, analiză complexă a textului).

Precondiții

Pentru a asculta acest curs, audienții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C2.

Sunt necesare cunoștințe elementare din domeniul teoriei, istoriei și criticii literare.

Studentii trebuie să aibă formate, în linii generale, deprinderi de a cerceta, interpreta, analiza.

Conținutul unităților de curs

1. Introducere în studiul literaturii române vechi și clasice. Condițiile social-politice de dezvoltare a literaturii perioadei. 2. Marii cronicari români. Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce. Nicolae Milescu Spătaru. Dimitrie Cantemir. 3. Conceptul de literatură clasică. Perioada de tranziție. Promotorii culturii clasice în principate. Școala Ardeleană. Gheorghe Asachi. Ion Heliade Rădulescu. 4. Caracteristica generală a perioadei pașoptiste. Revista *Dacia literară*. Mihail Kogălniceanu. Alecu Russo. 5. Poezia și proza perioadei. Costache Negruzzi. Vasile Alecsandri. Grigore Alexandrescu. Dimitrie Bolintineanu. 6. Scriitori din Basarabia. Constantin Stamati. Alexandru Donici. 7. Bogdan Petriceicu Hasdeu. Dinastia Hâjdeu-Hasdeu. 8. Direcții de dezvoltare a literaturii în epoca Marilor clasici. Titu Maiorescu și societatea *Junimea*. Canonul junimist. 9. Mihai Eminescu. 10. Ion Creangă. 11. Ion Luca Caragiale, Ioan Slavici. 12. Literatura de la sf. sec. al XIX-lea și începutul sec. XX. George Coșbuc Barbu Șt. Delavrancea Alexandru Macedonski Alexei Mateevici.

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe audient: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Strategii de evaluare

Evaluarea 1: Test mixt ; Evaluarea 2: Test mixt. Evaluare finală: presupune prezentarea unei lucrări practice despre viața și activitatea unui scriitor, cu problemă specifică.

Bibliografie

Obligatorie:

1. *Enciclopedia literaturii române vechi*. Coord. Eugen Simion. Fundația Națională pentru Știință și Artă, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2018.
2. Moceanu Ov., *Literatura română veche*. Brașov: Universitatea „Transilvania”, 2002.
3. Ciobanu Șt., *Istoria literaturii române vechi*. Chișinău: Hyperion, 1992.
4. *Istoria Literaturii Române*. V.II Ed. Academică, București, 1965 (orice ediție).
5. Ș. Cioculescu, Tudor Vianu, Vl. Streinu. *Istoria literaturii române moderne*, București, 1971 (orice ediție).
6. G. Călinescu. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București. Orice ediție.
7. N. Manolescu. *Istoria critică a literaturii române*, București, Pitești, 2008. Orice ediție.
8. Munteanu G., *Istoria literaturii române: Epoca marilor clasici*. 2 vol. Galați: Porto-Franco, 1994.
9. Simion E., *Clasici români*, v. I. București: Grai și Suflet, 2000.
10. Tiutiuca D., *Literatura marilor clasici*. București: E.D.P., 2005.

Opțională:

1. Rotaru I., *Valori expresive în literatura română veche*. București: Minerva, 1976.
2. P. Cornea. *Oamenii începutului de drum*. Buc 1984.
3. E. Simion. *Dimineața poezilor*, București, 2008.
4. P. Cornea. *Originile romantismului românesc*. Buc 1972.
5. M. Zamfir. *Proza poetică românească în sec XIX*, București, 1990.
6. Cimpoi, Mihai. *Mihai Eminescu*. Dicționar enciclopedic. Editura Gunivas, Chișinău, 2013.
7. Zigu O., *Junimea și junimismul*. București: Minerva, 1998.
8. Vintilescu V., *Scriitorii clasici și Junimea*. București: E.D.P., 1997.

Webografia:

1. <https://www.scribd.com/doc/6181255/Ovidiu-Moceanu-Literatura-Romana-Veche>
2. http://www.academia.edu/7170049/Literatura_romana_veche_Bal%C5%A3atu_DOC
3. [https://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_literaturii_rom%C3%A2ne_\(Adamescu\)](https://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_literaturii_rom%C3%A2ne_(Adamescu))
<https://ro.wikipedia.org/wiki/>

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Istoria literaturii române (Literatura interbelică)
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie Catedra Limbă și Comunicare / Limba și literatura română
Titular de curs	Vlad Caraman, dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	vladcaraman@yahoo.it

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.02.O.011	3	I	II	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
<p>Cursul universitar de istorie a literaturii române interbelice se ține în continuarea literaturii marilor clasici. Examinarea și interpretarea proceselor literare din această perioadă presupune analiza lor în contextul literaturii universale și în plan comparativ-istoric. Evident, acest curs pune accent pe cele două direcții de dezvoltare, cea tradiționalistă și cea modernistă (teoria protocronismului și teoria sincronismului), pe tipologia romanului interbelic, pe fenomenele de sincronizare. Evoluția literaturii va fi tratată din perspectiva noului canon, a noii poezicități, cea modernistă.</p> <p>Cursul are un impact formativ major asupra culturii comunicării, dat fiind că abordarea corectă a unor polemici literare se soldează cu asimilarea unor principii estetice în consonanță cu imperativele timpului.</p>
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<p>Cognitive: se exprimă, preponderent, în competența literară, prin care audientul va demonstra înțelegerea specificului operei literare, sistemul de convenții artistice; cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului analitic.</p> <ul style="list-style-type: none">
- interpretarea se manifestă, preponderent, în competența pragmatică – informarea la zi privind problemele discutabile de istorie și teorie literară;
- descrierea fenomenului literar interbelic;
- definirea conceptelor de sincronism, protocronism, tradiționalism, modernism, avangardism, poetică modernistă etc.;
- identificarea, capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de interpretare corectă;
- stabilirea locului și rolului literaturii române interbelice în contextul general al literaturii și culturii române; <p>Aplicative: se exteriorizează, preponderent, în competența integrării lexicului terminologic, prin care audientul</p>

va interpreta adecvat structurile artistice, va recurge la diferite perspective de abordare a textului literar, va identifica tipologii ale romanului, doctrine poetice.

- clasificarea / distingerea scriitorilor și operele poetice interbelice, specifice canonului modernist, distingerea de alte canoane ale literaturii noastre;
- utilizarea competențelor de analiză se vădesc, preponderent, în competența hermeneutică, prin care audientul va recurge la anumite principii și criterii de analiză literară, argumentându-și opțiunea cu referințe la sursele credibile; va efectua analiza hermeneutică a textului poetic sau epic; va ști să examineze mai multe puncte de vedere și să-și argumenteze demersul critic;
- posedarea abilităților și pricepera de a consulta sursele cu statut credibil (DGLR, DSR, enciclopedii, dicționare de termeni literari);
- aplicarea în practică a cunoștințelor acumulate.

Integrative: se probează ca o competență literară generală, prin care audientul admite existența altor puncte de vedere asupra fenomenului literar interbelic și este capabil să discute problemele de istorie și teorie literară, face dovada unei viziuni de sistem asupra fenomenelor atestate, a înțelegerii importanței și a locului literaturii interbelice între disciplinele filologice și a priceperii de a le corecta, în propria comunicare și în comunicarea elevilor.

Finalități de studii realizate la finele cursului

La sfârșitul cursului audientul va putea să:

- identifice și să analizeze argumentat fenomenele literare, specifice literaturii interbelice, la diferite niveluri și din diverse perspective.
- rezolve problemele specifice analizei literare, prin metodele utilizate de critica literară modernă.
- interpreteze științific doctrinele poetice, noul concept de poeticitate, tendințele de sincronizare, activitatea scriitorilor reprezentativi.
- facă dovada unei viziuni holistice asupra sistemului poetic al textului liric sau epic specifice perioadei interbelice, prin orice produse evaluabile (referat, discurs, eseu, studiu de caz, analiză complexă a textului).

însușească un alfabet critic elevat, să-l aplice adecvat în comunicare.

Precondiții

Pentru a asculta acest curs, audienții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C2.

Sunt necesare cunoștințe de bază din domeniul istoriei și teoriei literare, mitologiei, naratologiei, poeziei generale.

Audienții trebuie să aibă formate, în linii generale, deprinderi de a cerceta, interpreta, analiza operele în convențiile canonului modernist.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Introducere. Climatul epocii 1918-1944. Reviste și curente literare și culturale. **Tema 2.** Evoluția poeziei. George Bacovia. Lucian Blaga. **Tema 3.** Tudor Arghezi. Ion Barbu. **Tema 4.** Tipologia romanului românesc. Anii '20-30. Disputa în jurul romanului. **Tema 5.** Mihail Sadoveanu. Liviu Rebreanu. **Tema 6.** Camil Petrescu. Literatura din Basarabia. Constantin Stere.

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Strategii de evaluare

Evaluarea 1: Test mixt. Evaluarea 2: Test mixt. Evaluare finală: Evaluarea în scris la examenul final presupune

proba teoretică (viața și opera unui scriitor) și proba practică (analiza unui roman sau a unui ciclu de poezii).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Călinescu G. Istoria literaturii române de la origini până în prezent, ed. a II-a revăzută și adăugită, București: Minerva, 1982.
2. Călinescu M. Conceptul modern de poezie... ed. a II-a. Pitești: Paralela 45, 2002.
3. Constantinescu P. Romanul românesc interbelic. București: Minerva, 1977.
4. Crăciun Gh. *Istoria literaturii române*. Ch.: Cartier, 2004.
5. Manolescu N. *Istoria critică a literaturii române*. Pitești: Paralela 45, 2008.
6. Manolescu N. Arca lui Noe. București: Gramar, 2010.
7. Protopopescu Al. Romanul psihologic românesc. București: Editura Eminescu, 1978.
8. Scarlat M. Istoria poeziei românești. Vol.3. București: Minerva, 1986.
9. Vianu T. Arta prozatorilor români. București: Editura Eminescu, 1973.

Opțională:

1. Burlacu A. *Literatura română din Basarabia. Anii 20-30*. Ch., 2002.
2. Cimpoi M. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia. Ed. a III-a revăzută și adăugită. București: Editura Fundației Culturale Române, 2002
3. Negoșescu I. Scriitori moderni. București: Minerva, 1975.
4. Petrescu I. E. Eminescu și mutațiile poeziei românești. Cluj-Napoca, 1989.

Denumirea programului de studii	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ciclul	Formare profesională continuă / (re)calificare profesională
Denumirea cursului	Istoria literaturii române (LITERATURĂ CONTEMPORANĂ)
Facultatea	Facultatea de Filologie și Istorie
Catedra responsabilă de curs	Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Oxana Gherman, dr., lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	oxana.gherman@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.02.O.013	3	1	II	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Literatură contemporană* vine în încheierea ciclului de instruire în domeniul istoriei literaturii române, ca viziune de sinteză asupra ultimei etape în evoluția literaturii române, cuprinzând literatura scrisă din perioada de după al doilea război mondial până în zilele noastre. Finalitatea de bază a cursului este dublă: de a oferi cunoștințe de bază cu privire la fenomenul literar postbelic și postmodernist, cât și de a forma competențe de analiză și interpretare a textelor artistice din literatura contemporană, aplicând grile analitice pertinente și abordând opera în context cultural, biografic, socio-politic etc.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- înțelegerea specificului fenomenului literar contemporan;
- descrierea fenomenelor și direcțiilor fundamentale ale istoriei literaturii române postbelice și postmoderne;
- definirea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului analitic;
- cunoașterea datelor esențiale din viața și activitatea literară a scriitorilor reprezentativi din fiecare generație de creație.

Aplicative:

- analiza și interpretarea textelor artistice din literatura contemporană, aplicând grile analitice pertinente;
- abordarea critică a creațiilor poetice și în proză reprezentative în context cultural, biografic, socio-politic etc.
- aplicarea terminologiei specifice cursului în procesul de analiză și interpretare a textului literar;

Integrative:

- formarea unei viziuni integratoare asupra procesului literar în evoluție;
- ilustrarea nivelului de sincronizare a literaturii române postbelice basarbone cu literatura universală;

- manifestarea unei atitudini de deschidere și receptivitate față de procesul literar contemporan.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului studentul va putea să:

- Să descrie și să exemplifice schimbările de viziune estetică ale poeziei românești contemporane: de la modernism la postmodernism;
- **Să explice fazele și direcțiile de evoluție ale literaturii române în perioada contemporană: din anii 50-60 până în prezent, enumerând reprezentanți și titluri ilustrative;**
- **Să comenteze texte poetice și fragmente de romane postbelice, aplicând terminologia și grilele analitice relevante;**
- **Să aprecieze sub aspect estetic valoarea textelor analizate;**

Precondiții

Sunt necesare cunoștințe de bază din domeniul istoriei literaturii române, istoriei literaturii universale, teoriei literare.

Este necesară cunoașterea limbii române la nivelul minim: B.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Introducere în curs. Literatura postbelică: perioade, generații/ promoții literare. Direcții și curente specifice în literatura din ultima jumătate de secol

Tema 2. Poezia șazecistă. Neomodernismul. Activitatea literară a lui Nicolae Labiș. Marin Sorescu. Nichita Stănescu. Ana Blandiana. Ștefan Augustin Doinaș.

Creația lui Grigore Vieru. George Meniuc. Liviu Damian. I. Vatamanu, D. Matcovschi, P. Zadnipru

Tema 3. Proza anilor 60-70. Activitatea literară a lui Marin Preda. Augustin Buzura. Dumitru Radu Popescu. Proza postbelică în Basarabia. Vladimir Beșleagă. Vasile Vasilache. Aureliu Busuioc. Ion Druță. Spiridon Vangheli.

Tema 4. Generația optzecistă. Alexandru Mușina. Matei Vișniec. Traian T. Coșovei. Ion Stratan. Florin Iaru. Mircea Cărtărescu. Proza generației optzeciste: Paul Goma. Gheorghe Crăciun. Vitalie Ciobanu. Constantin Cheianu.

Tema 5. Generația „Ochiului al treilea” : program estetic, reprezentanți, context socio-cultural și politic în care evoluează literatura. Nicolae Dabija, Leonida Lari, Vasile Romanciuc. Ion Hadîrcă, Iulian Filip. Arcadie Suceveanu. Eugen Cioclea – poezia de tranziție.

Tema 6. Postmodernismul românesc. Dumitru Crudu. Emilian-Galaicu-Păun. Nicolae Popa. Ștefan Baștovoi. Promoția anilor 90. Douămiismul.

Tema 7. Proza și poezia zilei de astăzi. Structuri artistice și însemne valorice în literatura actuală. Teodor Dună. Claudiu Komartin. Grigore Chiper. Irina Nechit. Nicolae Leahu. Tatiana Țîbuleac. Frații Vakulovski. Moni Stănilă

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă se bazează pe (1) o lucrare de evaluare curentă practică la poezie și alta la proză, (2) participarea la prezentări și discuții în timpul seminarelor.

Evaluarea finală presupune o probă practică (analiza unei poezii sau a unei secvențe de roman din literatura contemporană).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Burlacu, Al. *Texistențe. Vol. 2 : Scara lui Osiris*. Chișinău: F.E.- P. „Tipografia Centrală”, 2008.
2. Cimpoi, M. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*. Chișinău: Arc, 1997.
3. Gherman O., *Tentația identității*, Chișinău: Polirom, 2020.
4. Ghilaș, A. *Romanul anilor '60. Modelul Bonus Pastor*. Chișinău: CEP USM, 2006.
5. Grati, A. *Romanul ca lume postBABELică: despre dialigism, polifonie, heteroglosie și carnavalesc*. Chișinău: Gunivas, 2009.
6. Lovinescu, M. *O istorie a literaturii române pe unde scurte: 1960-2000*. București: Humanitas, 2014.
7. Manolescu, N. *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu. 1.Poezia*. Brașov: AULA, 2001
8. Manolescu, N. *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu. 2.Proza. Teatrul*. Brașov: AULA, 2001
9. Manolescu, N. *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*. Pitești: Paralela 45, 2008.
10. Simion, E. *Scriitori români de azi. Vol. I-IV*. București-Chișinău: David & Litera, 1998.

Opțională:

1. Balotă, N. *Universul prozei*. București: Eminescu, 1976.
2. Băileșteanu, F. *Grigore Vieru. Omul și Poetul*. București: IRIANA, 1995.
3. Borza, C. *Marin Sorescu: singur printre canonici*. București: Art, 2014.
4. Ciocanu, I. *Rigorile și splendorile prozei „rurale” (Studiu asupra creației literare a lui Vasile Vasilache)*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2000.
5. Ciopraga, C. *Personalitatea literaturii române*. Iași: Princeps Edit, 2007.
6. Lungu, E. *Raftul cu himere*. Chișinău: Știința, 2004.
7. Manolescu, N. *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*. București: 100+1 Gramar, 2005.
8. Mușat, C. *Strategiile subversiunii. Incursiuni în proza postmodernă*. București: Cartea Românească, 2008.
9. Tatomirescu, I. P. *Generația resurecției poetice din 1965-1970*. Timișoara: Augusta, 2005.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română
Ciclul	Științe ale educației/Recalificare
Denumirea cursului	Didactica limbii și literaturii române
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie Catedra de limba și literatura română
Titular de curs	Liubovi Cibotaru, lector universitar
Cadre didactice implicate	Alexandra Barbăneagră, dr.conf.
e-mail	Cibotaru_liuba@hotmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu l	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.01.O.005	6	1	II	180	56	124

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul **Didactica limbii și literaturii române** completează formarea profesorului de limba și literatura română, formând competențe de organizare a lecției, de abordare și implementare a documentelor educației: curriculumul disciplinar la limba și literatura română, ghidul, manualul școlar, alte produse curriculare.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- **definirea** terminologiei didactice: curriculum, proiectare, strategie didactică, metodă, competență, unitate de conținut, unitate de competență, evaluare, manual, ghid, produs curricular.
- **analiza** documentelor școlare: curriculumul disciplinar, ghidul, manualul, proiectarea.
- **sistematizarea** problematicei generale a curriculei la limba și literatura română pentru gimnaziu și liceu.
- **clasificarea** strategiilor didactice, a formelor de organizare a învățării limbii și literaturii române.

Aplicative:

- distingerea și aplicarea celor mai eficiente metode și tehnici de predare-învățare alimbii și literaturii române
- utilizarea eficientă a modelelor curriculare în proiectarea de lungă durată
- formarea abilităților de proiectare a unității de învățare, de proiectare a lecției de limba și literatura română
- aplicarea nuanțată a strategiilor de evaluare a competențelor
- formularea corectă și logică a sarcinilor de lucru și a itemilor de evaluare

Integrative:

- adaptarea modelelor de proiectare didactică la propriul stil de predare
- utilizarea unei varietăți de strategii în predarea limbii și literaturii române
- demonstrarea necesității de formare continuă a cadrului didactic

Finalități de studii realizate la finele cursului

La sfârșitul cursului profesorul va putea să:

Analizeze și să interpreteze documentele educației; să definească noțiunile curriculare, să analizeze manualele școlare și alte produse curriculare, să proiecteze lecția de limba și literatura română, să formeze competențe de proiectare didactică de lungă durată, de proiectare a unității de învățare, de proiectare a lecției, să selecteze și să aplice diverse strategii didactice, să abordeze corect evaluarea la limba și literatura română, să prezinte diverse strategii de realizare a celor șase competențe curriculare, să abordeze în predare diversificat subiectele de gramatică, să prezinte strategii de predare – învățare a textului literar și a teoriei literare, să - și poată forma propriul stil de predare conștient și motivațional; să stăpânească diverse strategii de muncă individuală și independentă, să diversifice constant și eficient metodele și tehnicile de lucru în cadrul lecției de limba și literatura română.

Precondiții

Cursurile de pedagogie generală, de psihologie, de morfologie și sintaxă, de literatură și teorie literară.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Studiul limbii și literaturii în școală. Obiectivele și finalitățile cursului. Domeniul de studiu al limbii și al literaturii române. EL și EIA, descifrare și abordare didactică.

Tema 2. Documentele școlare: Curricula disciplinare la limba și literatura română pentru gimnaziu și liceu. Produsele curriculare: manulul școlar, proiectarea didactică la limba și literatura română, ghidul de implementare a curriculei, ghidul profesorului, caietul elevului. Structura curriculumului gimnazial la limba și literatura română 2019. Competențele curriculare. Analiza unităților de conținut. Manualul școlar. Analiza manualelor școlare la limba și literatura română.

Tema 3. Proiectarea didactică la limba și literatura română. Reperere și etapele proiectării. Proiectarea de lungă durată. Proiectarea calendaristică. Proiectarea unităților de învățare. Proiectarea lecției. Modele curriculare de proiectare. Modelul ERRE. Modelul tradițional.

Tema 4. Clasificarea lecțiilor de limba și literatura română, tipurile de lecții în viziunea noului curriculum la limba și literatura română. Lecția de literatură, Lecția de tip Atelier.

Tema 5. Didactica subiectelor gramaticale. Strategii de predare-învățarea a gramaticii.

Tema 6. Didactica textului literar: liric, epic, dramatic. Didactica figurilor de stil, a curentelor literare, a biografiei scriitorului. Strategii de receptare a textului literar.

Tema 7. Didactica textului nonliterar. Diversitatea textelor nonliterare. Didactica redactării textelor funcționale în gimnaziu și liceu.

Tema 8. Didactica orarului. Tipuri și activități orale. Evaluarea comunicării orale. Sarcini de lucru în cadrul lecțiilor de comunicare orală. Diversificarea subiectelor de comunicare orală. Organizarea și desfășurarea Atelierului de discuții.

Tema 9. Perspective asupra comunicării. Competența de comunicare. Componentele competenței de comunicare. Strategii de realizare a competenței de evaluare. Organizarea discursului.

Tema 10. Didactica redactării. Compoziția în școală. Didactica scrierii unei compoziții. Organizarea și desfășurarea Atelierului de scriere. Evaluarea și notarea lucrărilor scrise la limba și literatura română.

Tema 11. Didactica lecturii. Paradigme didactice ale lecturii. Organizarea Atelierului de lectură. Motivarea lecturii prin strategii didactice interactive.

Tema 12. Inter-pluri și transdisciplinaritate în cadrul orelor de română. Strategii de realizare a transdisciplinarității. Organizarea lecțiilor transdisciplinare. Textul artistic- pretext pentru intertextualitate.

Tema 13. Evaluare-componentă importantă curriculară. Strategii de evaluare a competențelor la limba și literatura română. Evaluarea de inițiere. Rolul și rostul. Evaluarea formativă și raportarea la obiectivele lecției de

română., Evaluarea sumativă. Strategii de evaluare sumativă. Testul. Itemii. Interogarea multiprocesuală. Examenul.

Tema 14. Strategia didactică: forme, metode, tehnici aplicabile la lecțiile de limbă și literatură română. Clasificarea metodelor: metode de predare, metode de învățare, metode de evaluare. Metode de învățare a literaturii, a teoriei literare, a gramaticii.

Tema 15. Evaluarea proiectărilor didactice și a lecțiilor de limbă și literatură română. Fișa de evaluare a proiectului didactic. Fișa de evaluare a lecției de limbă și literatură română.

Învățarea online. Probleme și soluții de învățare online.

Strategii de predare și învățare

Strategii expositive, Brainsorming, SINELG, Discuția Panel, Metoda investigației, Algoritmizarea, Modelarea didactică, Studiul de caz, Metode de simulare, Învățarea prin descoperire, Instruirea programată.

Strategii de evaluare

Evaluarea 1 Analiza documentelor școlare și a produselor curriculare Evaluarea 2. Proiectarea unei activități didactice/unei lecții de tip Atelier. Evaluare finală: Examen. Portofoliul de acumulare.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Curriculumul disciplinar la limba și literatură română pentru gimnaziu și liceu 2019.
2. Ghidul de implementare a curriculumului 2019.
3. Panfil, Alina, Tămăian, Ioana, Studiul limbii și literaturii române în secolul XX, Casa cărții de știință, Cluj-Napoca, 2005.
4. Panfil, Alina, Structuri didactice deschise, Editura Paralela 45, Pitești 2016

Opțională:

5. Sâmișăian, Flămința, O didactică a limbii și literaturii române, Editura Art, 2014.
6. Costea, Octavia, Didactica lecturii, O abordare funcțională, Institutul European, 2006.
7. Cartaleanu, Tatiana, Cosovan, Olga, Textul funcțional în gimnaziu, Chișinău 2013.
8. Sandu, Elena, Compunerile școlare pentru gimnaziu, Polirom 2008.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română
Formare profesională continuă	Program de formare profesională
Denumirea cursului	<i>Didactica limbii și literaturii române (instituții de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale)</i>
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie, Catedra Limbă și Comunicare, Centrul de formare continuă
Titular de curs	Alexandra Barbăneagră, dr., conf.univ.
Cadre didactice implicate	
e-mail	barbaneagra.alexandra@upsc.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Semestrul	Total ore	Total ore	
				Contact direct	Studiu individual
F.01.O.005	6	I	180	56	124

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

În cadrul unității de curs audienții urmează să se familiarizeze cu concepția predării limbii și literaturii române în instituții de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, actele normative de organizare a demersului didactic, suporturile curriculare, să dobândească și să-și perfecționeze deprinderile de proiectare, organizare și autoevaluare a demersului didactic.

Curriculumul pune accent pe latura formativă a învățării, pregătind viitorul profesor de limba și literatura română în ideea abordării actului didactic dintr-o perspectivă modernă, axată pe strategii active și interactive, centrate pe cel ce învață, în vederea formării competențelor specifice disciplinei.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- **cognitive:** cunoașterea politicilor lingvistice în context european, a documentelor reglatoare ale demersului educațional pentru predarea disciplinei; a bazelor didacticii; familiarizarea cu terminologia, taxonomia domeniului, competențele generale și specifice, conținuturile și problematica actuală a disciplinei, finalitățile procesului instructiv-educativ; asimilarea strategiilor de proiectare a conținuturilor educaționale în context cu cerințele curriculumului disciplinar.
- **de aplicare:** racordarea cunoștințelor de didactică a limbii și literaturii române cu exigențele reformei curriculare; utilizarea corectă și adecvată a cunoștințelor de limba și literatura română și de didactică aplicată în scopul dezvoltării capacității de receptare a mesajului oral și al dezvoltării capacității de exprimare orală la elevii alolingvi; proiectarea și realizarea activităților educaționale curriculare și extracurriculare la limba și literatura română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, în vederea formării competențelor specifice disciplinei, a diverselor produse curriculare din aria designului educațional; identificarea și aplicarea

strategiilor didactice de receptare și producere a mesajului oral și scris; capacitatea de transfer a celor învățate în diverse situații de predare-învățare-evaluare.

- **de integrare:** capacitatea de a crea o viziune de ansamblu asupra modului de predare-învățare-evaluare a limbii și literaturii române; a conceptualiza, proiecta, realiza un demers didactic bine-structurat, în parametrii exigențelor curriculumului disciplinar, corect din punctul de vedere al finalităților și al standardelor educaționale.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- Să demonstreze o viziune de ansamblu asupra procesului de predare-învățare-evaluare a limbii și literaturii române în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale.
- Să se axeze în proiectarea demersului didactic pe principiile învățării unei limbi nematerne, concepția curriculară, în funcție de documentele normative de predare-învățare-evaluare a limbii și literaturii române în școlile cu instruire în limbile minorităților naționale.
- Să conceptualizeze, proiecteze și să desfășoare demersul didactic la limba și literatura română în context cu exigențele curriculumului disciplinar pentru dezvoltarea competenței de comunicare.
- Să identifice și aplice strategii didactice eficiente în vederea formării competenței de înțelegere la auz, lectură, vorbire și scriere.
- Să utilizeze diverse suporturi curriculare pentru organizarea eficientă a demersului didactic la limba și literatura română ca limbă nematernă în acord cu documentele normative.

Precondiții

- Cunoștințe de bază din domeniul pedagogiei, psihologiei, didacticii generale, limbii române contemporane, teoriei și istoriei literaturii române.
- Deprinderi de analiză, sinteză, conceptualizare și proiectare a activităților didactice.
- Competențe de comunicare didactică.

Unități de curs

Tema 1. Didactica limbii și literaturii române în instituții de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale

Didactica limbii și literaturii române: obiectul de studiu, obiectivele cursului și valențele formative majore. Legătura didacticii cu alte științe. Scopul studierii limbii și literaturii române în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale. Motivarea studierii limbii oficiale a statului. Principiile didactice generale și particulare în studierea limbii și literaturii române.

Personalitatea profesorului. Resursele bibliografice și electronice ale studiului limbii și literaturii române. Site-urile cu profil didactic, lingvistic și literar. Revistele de specialitate. Mijloacele de învățământ. Cabinetul de limba și literatura română.

Tema 2. Curriculum disciplinar la limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale

Curriculumul disciplinar la limba și literatura română: conținut și structură. Reperete conceptuale ale curriculumului. Principiile educaționale ale curriculumului. Sistemul de competențe. Harta sinoptică a dezvoltării graduale a competențelor specifice. Unitățile de conținut. Activitățile de învățare. Produsele și finalitățile de studii.

Nivelurile de învățare a limbii române ca limbă nematernă. Administrarea disciplinei. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de conținut. Volumul recomandat al produselor școlare pe clase. Unități de învățare ale disciplinei *Limba și literatura română*. Reperete metodologice de predare-învățare-evaluare.

Tema 3. Proiectarea activităților didactice la limba și literatura română

Curriculum la disciplină – reper în proiectarea personalizată a activităților didactice la clasă. Tipuri de proiectări: (I) Proiectarea de lungă durată (semestrială/ anuală). Structura proiectului anual/semestrial. Modele de proiecte anuale/calendaristice. (II) Proiectarea didactică pe unități de învățare. (III) Proiectarea didactică de scurtă durată. Operațiile elaborării unui proiect didactic al lecției. Structura proiectului didactic. Etapele lecției (modele și variante). Managementul resurselor și al timpului.

Formularea obiectivelor operaționale și a sarcinilor de învățare. Taxonomii de obiective pedagogice. Operaționalizarea obiectivelor. Proiectarea și realizarea activităților didactice.

Tipologia lecțiilor de limba și literatura română din perspectiva formării competențelor. Activități extracurriculare. Evaluarea proiectului și evaluarea demersului didactic. Analiza lecțiilor de limba și literatura română.

Tema 4. Strategii de predare-învățare a limbii și literaturii române

Strategia didactică. Logica și principiile de elaborare a strategiilor didactice în baza Curriculumului la disciplină. Metode, procedee, tehnici, forme și mijloace. Variația și consensul metodelor în contextul curriculumului școlar: în raport cu obiectivele educaționale și în raport cu conținutul învățământului.

Strategii didactice de formare/dezvoltare a competențelor specifice la disciplina *Limba și literatura română*.

Sarcini și situații de învățare. Metode active de predare-învățare. Forme de organizare a procesului didactic în cadrul lecției. Varietatea tehnologiilor activității în grup. Mijloace utilizate în studierea limbii și literaturii în școală.

Tema 5. Evaluarea competențelor și a performanțelor școlare

Strategii de evaluare a procesului de învățare la limba și literatura română. Evaluarea ca parte integrantă a curriculumului disciplinar. Factorii care influențează procesul evaluării. Componentele evaluării. Standarde, competențe curriculare. Procesului de proiectare a actului evaluativ. Obiective de evaluare. Formularea obiectivelor de evaluare.

Evaluarea continuă la clasă. Evaluarea formativă și evaluarea sumativă. Metode și tehnici de evaluare. Metode de evaluare tradiționale. Metode de evaluare alternative. Principiile elaborării descriptorilor competenței de comunicare lingvistică. Normele de apreciere a răspunsului oral. Probele de evaluare scrisă. Normele de notare a lucrărilor scrise.

Testul ca instrument de evaluare. Tipuri de teste la limba și literatura română. Caracteristicile testului. Metodologia elaborării itemilor. Categorii și subcategorii de itemi. Matricea de specificații. Aprecierea testului.

Tema 6. Orientarea funcțional-comunicativă a procesului de predare-învățare a limbii și literaturii române. Comunicarea ca noțiune didactică. Caracteristicile de bază ale comunicării. Actul de comunicare. Elementele esențiale ale actului de comunicare.

Paradigma funcțional-comunicativă în studierea limbii române ca limbă nematernă. Metode și tehnici de predare-învățare-evaluare, specifice disciplinei. Metode comunicative. Principiile de bază ale metodelor comunicative: individualizarea, funcționalitatea, noutatea, situativitatea.

Situația comunicativă – factor al dezvoltării competenței de comunicare. Noțiunea de situație comunicativă. Structura situației de comunicare: intenția comunicativă, scopul comunicativ, mijloace utilizate pentru atingerea scopului comunicativ. Tipuri de situații comunicative. Condițiile reușitei unei situații comunicative.

Metode și tehnici de dezvoltare a competenței de comunicare.

Tema 7. Procesul didactic al învățării pronunției

Obiectivele pronunțării. Necesitatea articulării corecte a fonemelor limbii române. Minimul fonetic. Criterii de selectare a fonemelor pentru minimul fonetic.

Particularitățile sistemului fonematic al limbii române. Probleme dificile de însușire a pronunției pentru elevii alolingvi. Formarea competenței fonologice. Metode și tehnici de însușire a pronunțării.

Tema 8. Procesul didactic al învățării lexicului limbii române

Cuvântul ca unitate a limbii și vorbirii. Noțiune și cuvânt. Laturile cuvântului. Vocabularul activ și vocabularul pasiv al limbii. Minimul lexical al limbii române. Criterii de selectare a lexicului minimal în scopuri didactice. Principii puse la baza învățării vocabularului.

Etapele familiarizării elevilor alolingvi cu noile unități lexicale. Procedeele de semantizare a cuvintelor. Modele de sarcini pentru exersarea și verificarea însușirii unităților lexicale.

Strategii de învățare și activizare a vocabularului elevilor.

Tema 9. Demersul didactic al însușirii fenomenelor gramaticale

Abordarea structurală și funcțională a fenomenelor gramaticale. Sensul gramatical al cuvântului. Mijloacele de exprimare a sensului gramatical. Minimul gramatical. Criteriile de selectare a noțiunilor și regulilor pentru minimul gramatical.

Algoritmul formării noțiunilor gramaticale. Principiile de studiere a gramaticii limbii române ca limbă nematernă. Etapele de prezentare și însușire a fenomenului gramatical în cadrul lecției. Oportunități și tehnici de însușire a noțiunilor de gramatică la orele de limba și literatura română. Strategii de formare a noțiunilor gramaticale.

Tema 10. Metodologia studierii textelor nonliterare și literare

Textul ca unitate lingvistică și didactică. Rolul textului în procesul însușirii limbii și literaturii române. Tipologia textelor. Texte literare și texte nonliterare/funcționale. Criterii de selectare a textelor.

Lectura, felurile lecturii, tipurile de cititori. Lectura extracurriculară. Competența de lectură. Metodologia abordării textului nonliterar și literar în demersul didactic. Algoritmul lucrului cu textul. Demersul analitic și sintetic în studiul textului. Motivația elevului pentru lectura textului. Depășirea dificultăților de lectură.

Strategii utilizate în procesul de lucru cu textul nonliterar și literar.

Tema 11. Receptarea și interpretarea textelor literare

Organizarea procesului didactic al receptării textelor literare. Categoriile de texte abordate în cadrul orelor de limba și literatură română. Didactica textului epic. Aspecte de interpretare a textului epic. Comentariul operelor epice. Personajul literar. Caracterizare de personaj. Strategii de receptare și interpretare a textului epic. Didactica textului liric. Caracteristicile textului liric. Expresivitatea poetică. Modalități de abordare a textului liric. Didactica textului dramatic. Specificul operei dramatice. Aspecte de analiză a textului dramatic: structura operei, conflictul, personajele. Dialogurile. Didascalia. Strategii de receptare și interpretare a textului dramatic

Metode și tehnici de predare și învățare

Prelegerea interactivă, conversația euristică, dezbateră, studiul de caz, proiectul, studiul individual, eseu reflexiv, jocul de rol, organizatori grafici etc.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă se bazează pe evaluările formative realizate în timpul semestrului: (1) Rezultatele lucrărilor de evaluare curentă, participare la discuții în timpul seminarelor, prezentări individuale și de grup, intervenții în timpul cursului; (2) Test de evaluare; (3) Elaborarea și prezentarea portofoliului la curs. Portofoliul trebuie să conțină toate sarcinile propuse spre realizare în cadrul cursului/lucrările elaborate personal, în sală și acasă (60 % din nota finală).

Evaluarea finală: se face prin examen oral, în sala de curs, și constă în rezolvarea unor situații concrete proiectate în curriculumul disciplinar. La examen studentul poate face uz de orice surse didactice și de propriul portofoliu de acumulare (40 % din nota finală).

Rezultatul se exprimă printr-o notă sumativă (conform sistemului de apreciere de 10 puncte), cu acordarea a 6 credite academice. Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la cele două evaluări, inclusiv participare la discuții în cadrul cursului.

Bibliografie

1. Barbăneagră A., Petrenco L. ș.a. *Limba și literatura română în școala alolingvă: Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta liceală*. Ch.: Ed. Știința, 2007.
2. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Interacționăm și comunicăm: Situații de comunicare, jocuri didactice, jocuri de rol, acte de vorbire*. Chișinău: Tipografia "Bons Offices", 2014.
3. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Învățarea simultană a limbilor româna și găgăuză*. Ghid metodologic. Chișinău, 2015.
4. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Teste de evaluare la limba română (A1 –A2, B1-B2, C1-C2)*. Ch: Poligraf-Design SRL, 2011.
5. *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi*. Strasbourg, Diviziunea Politicii Lingvistice, Consiliul European. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018.

6. *Curriculum național. Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale: învățământul primar.* Ghid de implementare a curriculumului disciplinar./Cazacu T., Feteasco R., Roșcovanu V. ș.a. Chișinău: Editura Lyceum, 2018.
7. Cartaleanu T., Cosovan O. *Ateliere de lectură, scriere, discuție: Portofoliul elevului: clasele 5-9.* Ch.: Știința, 2014.
8. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Studiul integrat al limbii și literaturii române în gimnaziu.* Chișinău: Editura Arc, 2017.
9. Costea, O., *Didactica lecturii: o abordare funcțională.* Iași, Institutul European, 2006.
10. Constantinovici E., Bărbuță I. ș.a. *Predarea și învățarea limbii prin comunicare.* Ghidul profesorului. Chișinău, 2003.
11. Goia V. *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu.* Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.
12. Ilie E. *Didactica literaturii române.* Iași: Collegium-Polirom, 2014.
13. Iordăchescu I. *Predarea textului literar în bază de repere.* Chișinău: Editura Arc, 2018.
14. Iordăchescu I. *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor.* Tehnici de lucru. Auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română, partea 1 -. Chișinău: Editura Arc, 2009 – 2015.
15. Iordăchescu I. m Balan M. *Lectură particulară.* Auxiliar didactic pentru elevii și profesorii de limba și literatura română din școala cu instruire în limba rusă, clasele 5-7. Chișinău: Editura Arc, 2013.
16. *Limba și literatura română: Curriculum național: Clasele 10-12: Curriculum disciplinar: Ghid de implementare: Pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale / Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Alexandra Barbăneagră (coordonator) [et al.].* Chișinău: Lyceum, 2020.
17. *Limba și literatura română: Curriculum național: Clasele 5-9: Curriculum disciplinar: Ghid de implementare: Pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale / Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Alexandra Barbăneagră (coordonator) [et al.].* Chișinău: Lyceum, 2020.
18. Marin M. *Didactica lecturii. Interacțiunea elev-operă literară din perspectiva atitudinilor și valorilor literar-artistice.* Chișinău: Editura Cartier, 2013.
19. Milancovici S. *Didactica predării limbii române.* București, 2013.
20. Norel M., Pop L. *Limba română ca a doua limbă.* Modul de dezvoltare profesională a cadrelor didactice. București, 2005.
21. Norel M., Sâmișăian F. *Didactica limbii și literaturii române.* București, 2011.
22. Pamfil A. *Didactica limbii și literaturii române (pentru învățământul în limbile minorităților naționale), gimnaziu.* Cluj, Ed. Dacia, 2000.
23. Platon E. (coord.) ș.a. *Procesul de predare/învățare a RLNM la ciclul primar. Suport de curs.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
24. Platon E. (coord.) ș.a. *Procesul de predare/învățare a RLNM la ciclul gimnazial. Suport de curs.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
25. *Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev.* București, 2009.
26. Oprea Cr.-L. *Strategii didactice interactive.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007.
27. Sâmișăian F. *O didactică a limbii și literaturii române: provocări actuale pentru profesor și elev.* București: Art, 2014.
28. Stoica A., Musteață S. *Evaluarea rezultatelor școlare.* Ghid metodologic. –Chișinău, Editura Liceum, 1997.
29. Șchiopu C. *Metodica predării literaturii române.* Chișinău. 2009.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română
Formare profesională continuă	Program de formare profesională
Denumirea cursului	Tehnologii de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limbă și Comunicare, Centrul de formare continuă
Titular de curs	Alexandra Barbăneagră, dr.conf.univ.
Cadre didactice implicate	
e-mail	barbaneagra.alexandra@upsc.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Semestrul	Total ore	Total ore	
				contact direct	Studiu individual
S.01.A.006	4	I	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

În cadrul unității de curs *Tehnologii de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă*, propus ca opțional, în continuarea cursului *Didactica limbii și literaturii române în instituții cu predare în limbile minorităților naționale*, cursanții urmează să-și perfecționeze deprinderile de proiectare, organizare și autoevaluare a demersului didactic. Activitățile se vor axa pe selectarea și promovarea strategiilor didactice active și interactive, centrate pe elev, în procesul didactic la limba română (la diferite etape de instruire), în vederea formării competențelor specifice disciplinei (înțelegere la auz, lectură, vorbire și scriere).

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- **cognitive:** cunoașterea modalităților de proiectare a strategiilor didactice; familiarizarea cu stilurile de instruire și stilurile de învățare, strategiile de proiectare a unei unități didactice, de identificare a competențelor, obiectivelor, de distribuire a conținuturilor curriculare și de selectare a modalităților de predare-învățare-evaluare; asimilarea algoritmului de aplicare a diverselor metode și tehnici în vederea dezvoltării competenței de comunicare.
- **de aplicare:** proiectarea strategiilor didactice de audiere, vorbire, lectură, scriere, aplicarea acestora la diferite secvențe ale lecției în dependență de obiectivele urmărite; realizarea diverselor produse curriculare din aria designului educațional; identificarea și aplicarea metodelor și tehnicilor în vederea formării competențelor specifice disciplinei; capacitatea de transfer a celor învățate în diverse situații de predare-învățare-evaluare.
- **de integrare:** capacitatea de a conceptualiza, proiecta, realiza un demers didactic bine-structurat, în parametrii exigențelor curriculumului disciplinar la limba și literatura română în școala alolingvă, corect din punctul de

vedere al finalităților și al standardelor educaționale.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- Să demonstreze o viziune de ansamblu asupra proiectării strategiilor didactice în vederea realizării unui demers didactic personalizat la limba și literatura română în instituții cu predare în limbile minorităților naționale.
- Să identifice strategiile didactice eficiente în vederea formării competențelor de înțelegere la auz lectură, vorbire și scriere.
- Să proiecteze un demers didactic centrat pe elev, nevoile lui de învățare.
- Să utilizeze diverse suporturi curriculare pentru organizarea eficientă a demersului didactic la limba și literatura română.
- Să conceptualizeze, proiecteze și să desfășoare demersul didactic la limba și literatura română în context cu exigențele curriculumului disciplinar pentru dezvoltarea competenței de comunicare.

Precondiții

- Cunoștințe de bază din domeniul pedagogiei, psihologiei, didacticii generale, didacticii predării limbii și literaturii române în școala alolingvă, limbii române contemporane, teoriei și istoriei literaturii române.
- Deprinderi de a conceptualiza, proiecta și realiza un proiect didactic la limba și literatura română.
- Deprinderi de autoevaluare a demersului didactic realizat.
- Competențe de comunicare didactică.

Unități de curs

Tema 1. Tehnologia instruirii în procesul de predare-învățare a limbii române în școala alolingvă

Tehnologia didactică. Raportul dintre elementele tehnologiei didactice. Metodologia didactică. Corelația operațiilor în metodologia didactică.

Strategii didactice. Metode didactice active și interactive. Criterii de selectare a metodelor de învățământ. Forme de organizare a procesului de învățământ. Clasificarea formelor de organizare a procesului de instruire. Avantajele și dezavantajele formelor de învățământ. Mijloace utilizate în studierea limbii române ca limbă nematernă în școală.

Tema 2. Stiluri de instruire și stiluri de învățare

Inventarul stilurilor de învățare. Patru dimensiuni ale inventarului stilurilor de învățare. Caracteristicile subiecților învățării în baza inventarului stilurilor de învățare. Determinarea propriului stil de învățare (test interactiv pentru identificarea stilului preferat de învățare).

Tema 3. Competențe-cheie ale învățării limbii române ca limbă nematernă

Competențele-cheie reflectate în standardul european al formării competenței de comunicare. Domeniile care constituie contextul utilizării limbii. Sarcinile, scopurile și temele comunicării. Strategiile și operațiile de comunicare. Competențe transversale, competențe specifice disciplinei și unități de competențe. Strategii de dezvoltare a competențelor-cheie prin intermediul disciplinei de studiu.

Tema 4. Metodologia predării-învățării limbii române ca limbă nematernă în ciclul preșcolar

Conceptul studierii limbii române în ciclul preșcolar. Specificul perioadei respective. Principii didactice de instruire. Parteneriatul procesului educațional. Condiții de realizare a demersului didactic în perioada preșcolară. Organizarea activităților de învățare a limbii române ca limbă nematernă în perioada timpurie. Metode și tehnici verbalizate active și interactive. Învățarea limbii prin utilizarea textului muzical (cântecul).

Tema 5. Metodologia predării-învățării limbii române ca limbă nematernă în ciclul primar

Conceptul studierii limbii române în ciclul primar. Specificul organizării procesului de instruire. Organizarea conținutului disciplinei: perioada preabecedară (studiul oral), perioada abecedară, perioada postabecedară,

Activități educaționale. Proiectarea demersului didactic în perioada preabecedară, abecedară, postabecedară.

Tema 6. Strategii de formare/dezvoltare a competenței de receptare a mesajului oral (audierea)

Ascultarea: concept și structură. Mecanismul procesului de ascultare. Receptarea și înțelegerea mesajului sonor într-o limbă nematernă. Auzul fonematic. Caracteristici ale mesajului oral și înțelegerea după auz la

ascultătorii alolingvi. Tipologia dificultăților de audiere a mesajului de către elevii alolingvi.

Competența de receptare a mesajului oral (audierea): concept și structură. Proiectarea activităților de audiere. Criterii de selectare a textelor pentru audiere. Mijloace audiovizuale. Strategii de dezvoltare a deprinderii de înțelegere la auz. Evaluarea competenței de audiere.

Tema 7. Strategii de formare/dezvoltare a competenței de receptare a mesajului scris (lectura)

Conceptul și obiectivele înțelegerii unui text scris. Procesul de lectură. Procese cognitive în perceperea mesajului scris. Tipuri de cititori. Tipologia textelor în procesul de studiu. Criterii de selectare a textelor pentru lectură. Motivația elevilor pentru lectura textului.

Competența de receptare a mesajului scris (lectura). Componentele competenței lectorale. Tipuri de lectură. Etapele activității de lectură: receptarea, interpretarea, transferul. Sarcini de lectură.

Proiectarea activităților de lectură. Strategii de formare/dezvoltare a competenței de lectură. Evaluarea competenței de lectură:

Tema 8. Strategii de formare/dezvoltare a competenței de exprimare orală (vorbirea)

Procesul vorbirii. Rolul vorbirii în însușirea limbii române ca limbă nematernă. Vorbirea monologată și vorbirea dialogată. Modalități productive și neproductive în procesul de dezvoltare a vorbirii.

Competența de exprimare orală (vorbirea). Procesul didactic de formare la elevii alolingvi a competenței de vorbire. Etapele de proiectare a activității de vorbire. Strategii de realizare a activităților de vorbire. Evaluarea competenței de vorbire.

Tema 9. Strategii de formare/dezvoltare a competenței de exprimare scrisă (scrierea)

Exprimarea scrisă. Caracteristicile exprimării scrise. Abordări ale exprimării scrise. Principii pentru dezvoltarea capacității de exprimare scrisă.

Competența de exprimare scrisă (scrierea). Procesul de producere a unui text scris. Tipuri de texte scrise. Metode și tehnici de scriere. Proiectarea atelierului de scriere. Evaluarea competenței de scriere.

Tema 10. Strategii și instrumente de evaluare a rezultatelor învățării

Evaluarea competențelor. Produse didactice. Produse la disciplină în format letric și electronic. Strategii de evaluare a competențelor.

Metode și tehnici de predare și învățare

Conversație euristică, dezbateri, studiu de caz, proiectul, studiul individual, eseul reflexiv, joc de rol, organizatori grafici.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă: se aplică două evaluări curente, în timpul semestrului. *Evaluarea I.* Prezentarea (în cadrul orei de laborator) a unui proiect didactic întocmit, în parametrii dați, conform exigențelor curriculumului disciplinar (20 % din nota finală). *Evaluarea II.* Elaborarea și prezentarea portofoliului la curs. Portofoliul trebuie să conțină toate sarcinile propuse spre realizare în cadrul cursului/lucrările elaborate personal, în sală și acasă (20 % din nota finală). Se punctează de asemenea participarea studenților la discuții, prezentări, intervenții în timpul cursului (20 % din nota finală).

Evaluarea finală: se face prin examen în formă scrisă, în sala de curs, și constă în elaborarea și prezentarea unui proiect didactic, pentru soluționarea unei situații concrete proiectate în curriculumul disciplinar. La examen studentul poate face uz de orice surse didactice și de propriul portofoliu de acumulare (40 % din nota finală).

Rezultatul se exprimă printr-o notă sumativă (conform sistemului de apreciere de 10 puncte), cu acordarea a 4 credite academice. Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la cele două evaluări, inclusiv participare la discuții în cadrul cursului.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Ardelean A., Mândruț O. Didactica formării competențelor. Cercetare – Dezvoltare-Inovare-Formare. Arad: Vasile Goldiș, University Press, 2012.
2. Barbăneagră A., Petrenco L. ș.a. *Limba și literatura română în școala alolingvă: Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta liceală.* Ch.: Ed. Știința, 2007.

3. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Interacționăm și comunicăm: Situații de comunicare, jocuri didactice, jocuri de rol, acte de vorbire*. Chișinău: Tipografia "Bons Offices", 2014.
4. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Învățarea simultană a limbilor româna și găgăuză*. Ghid metodologic. Chișinău, 2015.
5. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Teste de evaluare la limba română*. Ch: Poligraf-Design SRL, 2011.
6. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Curriculum învățarea simultană a limbilor româna și găgăuză (preșcolari)*. Chișinău, Tipografia "Bons Offices", 2016.
7. Bocoș, Mușata-Dacia. *Instruirea interactivă: repere axiologice și metodologice*. Iași: Polirom, 2013.
8. *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi*. Strasbourg, Diviziunea Politicii Lingvistice, Consiliul Europei. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018.
9. Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga; Goraș-Postică, Viorica; Scifos, Lia; Lîsenco, Sergiu. *Formarea de competențe prin strategii didactice interactive*. Ch.: Didactica Pro, 2008; 2011.
10. Cartaleanu, Tatiana; Ghicov, Adrian. *Predarea interactivă centrată pe elev*. Ch.: Știința, 2008.
11. Cartaleanu T., Cosovan O. *Ateliere de lectură, scriere, discuție: Portofoliul elevului: clasele 5-9*. Ch.: Știința, 2014.
12. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Formarea de competențe prin strategii didactice interactive*. Ch.: Didactica Pro, 2008; 2011.
13. *Curriculum național. Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale: învățământul primar*. Ghid de implementare a curriculumului disciplinar./Cazacu T., Feteasco R., Roșcovanu V. ș.a. Chișinău: Editura Lyceum, 2018.
14. *Curriculum național la limba română: pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale*/ Al. Barbăneagră, I. Iordăchescu, L. Cepraga etc.; MECC. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018.
15. Constantinovici E., Bărbuță I. ș.a. *Predarea și învățarea limbii prin comunicare*. Ghidul profesorului. Chișinău, 2003.
16. Hobjilă A. *Elemente de didactică a limbii și literaturii române pentru ciclul primar*. Iasi. Ed.: Junimea, 2007.
17. *Ghid de implementare a curriculumului la limba română: pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale*/ Al. Barbăneagră, I. Iordăchescu, L. Cepraga etc. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018.
18. Iordăchescu I. *Predarea textului literar în bază de repere*. Chișinău: Editura Arc, 2018.
19. Iordăchescu I., *Viața și activitatea scriitorilor: Ce? Cât? Cum?* Chișinău: Editura Arc, 2017.
20. Iordăchescu I. *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru. Auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română, partea 1 -*. Chișinău: Editura Arc, 2009 – 2015.
21. Iordăchescu I. m Balan M. *Lectură particulară. Auxiliar didactic pentru elevii și profesorii de limba și literatura română din școala cu instruire în limba rusă, clasele 5-7*. Chișinău: Editura Arc, 2013.
22. *Limba și literatura română: Curriculum național: Clasele 10-12: Curriculum disciplinar: Ghid de implementare: Pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale / Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Alexandra Barbăneagră (coordonator) [et al.]*. Chișinău: Lyceum, 2020.
23. *Limba și literatura română: Curriculum național: Clasele 5-9: Curriculum disciplinar: Ghid de implementare: Pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale / Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Alexandra Barbăneagră (coordonator) [et al.]*. Chișinău: Lyceum, 2020.
24. Marin M. *Didactica lecturii. Interacțiunea elev-operă literară din perspectiva atitudinilor și valorilor literar-artistice*. Chișinău: Editura Cartier, 2013.
25. Milancovici S. *Didactica predării limbii române*. București, 2013.
26. Norel M., Sâmișăian F. *Didactica limbii și literaturii române*. București, 2011.

27. Pamfil A. *Didactica limbii și literaturii române (pentru învățământul în limbile minorităților naționale), gimnaziu*. Cluj, Ed. Dacia, 2000.
28. Platon E. (coord.) ș.a. *Procesul de predare/învățare a RLNM la ciclul primar. Suport de curs*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
29. Platon E. (coord.) ș.a. *Procesul de predare/învățare a RLNM la ciclul gimnazial. Suport de curs*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
30. Platon E. (coord.) ș.a. *Procesul de predare/învățare a RLNM la ciclul liceal. Suport de curs*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
31. *Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev*. București, 2009.
32. Oprea Cr.-L. *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007.
33. Sâmișăian F. *O didactică a limbii și literaturii române: provocări actuale pentru profesor și elev*. București: Art, 2014.
34. Secrieru M. *Didactica limbii române*. Iași, 2006.
35. Stoica A., Musteață S. *Evaluarea rezultatelor școlare*. Ghid metodologic. –Chișinău, Editura Liceum, 1997.
36. Șchiopu C. *Metodica predării literaturii române*. Chișinău. 2009.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Tehnologii de predare învățare a limbii și literaturii române
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie și Istorie Catedra de limba și literatura română
Titular de curs	Liubovi Cibotaru, lector universitar
Cadre didactice implicate	A.Barbăneagră, dr.conf.
e-mail	Cibotaru_liuba@hotmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.01.A.006	4	1	II	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul <i>Strategii de predare-învățare a limbii și literaturii române</i> are drept scop completarea cursului de bază <i>Didactica limbii și literaturii române</i> , îmbogățind și diversificând arsenalul de strategii didactice capabile să eficientizeze proiectarea și desfășurarea lecțiilor de limba și literatura română. Se va accentua aspectul integrat de predare a limbii și literaturii române stipulat de documentele școlare în vigoare, necesitatea atingerii transdisciplinarității în predare, performanța aplicării exacte a strategiei didactice în cadrul predării unităților de conținut, abordarea exactă a subiectelor de gramatică, literatură, teorie literară și comunicare.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Cognitive: <ul style="list-style-type: none">
- interpretarea didactică a terminologiei: strategie didactică, metodă, tehnică, procedeu, formă de organizare a lecției, activitate, frontală, activitate individuală, activitate de grup
- clasificarea metodelor de predare-învățare a limbii și literaturii române
- descrierea metodelor de predare – învățare a limbii și literaturii române
- identificarea metodelor de predare integrată a limbii și literaturii române
- stabilirea unui model propriu de selecție și aplicare a strategiilor didactice la limba și literatura română
Aplicative: <ul style="list-style-type: none">
- clasificarea strategiilor didactice: moderne, tradiționale; de limba română, de literatura română; de predare, de învățare; demonstrative, creative, de cercare, de dezvoltare a spiritului creativ și analitic
- utilizarea nuanțată și exactă a strategiilor didactice în funcție de unitățile de competență și de posibilitățile de

învățare a limbii și literaturii române de către elevi

- posedarea abilităților de selectare și aplicare a strategiilor didactice în funcție de unitățile de competență și de conținut
- aplicarea conștientă și nuanțată a strategiilor didactice la lecțiile de limba și literatura română

Integrative:

- adaptarea strategiilor de predare la necesitățile și posibilitățile de învățare ale elevilor
- utilizarea materialului ilustrativ adaptat la strategiile aplicate la lecție
- demonstrarea aspectului formativ al strategiei de predare-învățare

Finalități de studii realizate la finele cursului

La sfârșitul cursului învățătorul va putea să:

- interpreteze definițiile și clasificările disciplinei
- să aplice conștient și motivațional strategia didactică la conținutul lecției
- să diversifice metodele de predare -învățare în funcție de particularitățile de vârstă și de așteptare ale elevilor
- să adapteze metoda de lucru la competență, la unitatea de competență, la unitatea de învățare, la lecție, la obiectivele lecției de limba și literatura română.

Precondiții:

Cunoașterea și asimilarea funcțională a Didacticii generale, a Psihologiei, a Didacticii limbii și literaturii române, a Morfologiei, Sintaxei, Literaturii și teoriei literare.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Sistemul metodelor de învățământ: prezentare actuală. Metode tradiționale. Metode contemporane. Forme de învățământ: frontale, individuale; organizarea învățării în grup și în perechi. Formarea și evaluarea muncii în grup. Avantajele și dezavantajele muncii în grup.

Tema 2. Prezentarea analitică, clasificări, forme, detalieri ale metodelor de învățământ la limba și literatura română. Metodele tradiționale. Expunerea didactică la limba și literatura română. Definiție, forme, detalieri. Metodă demonstrativă. Metoda observării. Forme de lucru cu manualul.

Tema 3. Clasificarea metodelor de predare a limbii și literaturii române; metode de predare a gramaticii/a literaturii/teoriei literare. Metoda exercițiului și a analizei. Descriere. Aplicare. Metoda întrebărilor procesuale. Graficul T. În căutarea autorului.

Tema 4. Metodele de învățare a limbii și literaturii române. Metodele de simulare. Metoda învățării prin descoperire a limbii și literaturii române. Instruirea programată. Studiul de caz.

Tema 5. Valorificarea Teoriei Inteligenței multiple la română. Aplicarea metodei la orele de literatură. Transdisciplinaritate în cadrul Teoriei Inteligenței multiple.

Tema 6. Metode de dezvoltare a spiritului activ, metode de activizare a muncii independente la română. Metoda brainstorming. Metoda SINELG. Metoda Philips 6-6. Ciorchinele. Metoda acvariului. Discuția de tip panel.

Tema 7. Metode de dezvoltare a spiritului activ, metode de activizare a muncii independente la română. Metoda mozaic. Tehnici investigative. Învățarea bazată pe rol. Jocul de rol. Jocul didactic.

Tema 8. Metode și tehnici de dezvoltare a spiritului critic. Metoda: Vreau să știu, am învățat. Turul galeriei.

Tema 9. Metode de dezvoltare a spiritului creativ la lecțiile de limba și literatura română. Conversația creativă. Ingineria idelor. Vizualizarea creativă. Învățarea electronică.

Tema 10. Strategii de evaluare a conținuturilor și a competențelor la limba și literatura română. Examenul. Testul. Itemii. Chestionarea. Colocviul. Portofoliul. Proiectul.

Strategii de predare și învățare

Prelegerea. Pover-Point. Metoda SINELG. Instruirea programată. Turul galeriei. Instruirea asistată la calculator. Metoda predării/învățării reciproce.

Strategii de evaluare

Evaluarea 1 Chestionare, prezentări power – point Evaluarea 2: realizarea proiectului didactic și a unei unități de învățare Evaluare finală: examen (subiecte teoretice și sarcini practice).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Curriculumul disciplinar la limba și literatura română pentru ghimnaziu și liceu 2019
2. Ghidul de implementare a curriculei disciplinare la limba și literatura română 2019
3. Bocoș, Dacia-Mușata, Instruirea interactivă, Polirom 2013
4. Cucuș, Constantin, Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, Polirom 2009

Opțională:

1. Gavrilișă, Camelia, Doboș, Mihaela, Receptarea textului, Noțiuni de teorie literară, limbă și comunicare, Polirom 2006
2. Rădulescu, Ilie, Ștefan, Vorbiți și scrieți corect. Erori frecvente în limbajul cotidian, Teora 2012
3. Cosmovici, Andrei, Iacob, Luminița, Psihologie școlară, Polirom 2008
4. Ilie, Emanuela, Didactica limbii și literaturii române, Polirom 2010
5. Ilie, Denisa, Curs practic de literatură, . Clasele V-VIII, Editura Caramis, 2014
6. Eftenie, Nicolae, Introducere în metodică studierii limbii și literaturii române, Editura Paralela, 2008.
7. Pânișoară, Ovidiu-Ion, Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică. Polirom 2015.
8. Ilie, Manuela, Didactica limbii și literaturii române, Polirom, 2008.
9. Goia, Vistian, Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu, Editura Dacia 2002.
10. Florentina, Sămihăian, Limba și literatura română pentru clasa a șaptea, Art 2011.
11. Bocoș, Mușata - Dacia, Instruirea interactivă, Polirom 2013.

Denumirea programului de studii		LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ				
Ciclul		Formare profesională continuă / (re) calificare profesională				
Denumirea cursului		ANALIZA STILISTICĂ A TEXTULUI/ STILISTICA FUNCȚIONALĂ				
Facultatea Catedra responsabilă de curs		Facultatea de Filologie și Istorie Catedra Limbă și Comunicare				
Titular de curs		L. Petrenco, dr. conf. universitar				
Cadre didactice implicate		-				
e-mail		lpetrenco@yahoo.com				
Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	studiu individual
S.02.A.009	3	I	2	90	24	66
Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii						
Cursul prezintă stilurile funcționale ale limbii române, descrierea particularităților morfologice, sintactice, lexicale ale fiecărui stil aparte. Activitățile din cadrul disciplinei se axează pe elaborarea textelor din diferite stiluri funcționale, pe exerciții de corectare a celor mai frecvente greșeli de stil.						
Competențe dezvoltate în cadrul cursului						
Cognitive: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Cunoașterea principiilor de funcționare a stilurilor limbii în societate, ✓ Cunoașterea principiilor de întocmire a textelor din diferite stiluri funcționale.						
Aplicative: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Interpretarea științifică a principiilor stilistice; ✓ Aplicarea principiilor de analiză stilistică a textelor; ✓ Exprimarea opiniei proprii în raport cu problemele din domeniul stilisticii practice; ✓ Aplicarea modelelor de analiza stilistică a textului în procesul de comunicare în limba română.						
Integrative: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Utilizarea și compararea stilurilor funcționale; ✓ Întocmirea textelor din diferite stiluri funcționale; ✓ Utilizarea argumentată a principiilor stilisticii practice.						
Finalități de studii realizate la finele cursului						
La sfârșitul cursului cursantul va putea să: <ul style="list-style-type: none"> • stabilească particularitățile stilistice ale textului;						

- identifice stilul funcțional al textului;
- elaboreze texte care aparțin diferitor stiluri funcționale;
- identifice greșelile de stil și să le corecteze.

Precondiții

Cursantul trebuie să cunoască tipurile de texte (Lucrul cu textul); structura lexicală a limbii (Limba română contemporană. Lexicologia.); clasele lexico-gramaticale ale cuvintelor (Morfologia limbii române).

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Limbă și stil. Noțiuni generale. Noțiunea de stil. Calitățile generale ale stilului (ale vorbirii cultivate). Calitățile particulare ale stilului. **Tema 2.** Stilurile funcționale ale limbii române. Stilul tehnico-științific. Textele stilului tehnico-științific. **Tema 3.** Stilul oficial – administrativ. Caracteristicile stilului oficial-administrativ. Acte oficiale și scrisori. Perfectarea documentelor. **Tema 4.** Stilul publicistic. Particularități morfologice și sintactice. Texte de publicistică. **Tema 5.** Stilul beletristic. Stilul individual al scriitorului. Scopul utilizării tropilor și figurilor de stil într-o operă literară. **Tema 6.** Stilul vorbirii orale (colocvial). Particularități fonetice și morfologice. Modalități de comunicare. **Tema 7.** Analiza textelor de diferite stiluri. Redactarea textelor. Greșelile de stil. **Tema 8.** Stilistica traducerii. Traducerea *din* și *în* limba română.

Strategii de predare și învățare

- ✓ prelegerea;
- ✓ lucrul în echipe;
- ✓ exercițiul;
- ✓ problematizarea.

Strategii de evaluare

Evaluări curente: 1) testare scrisă, 2) exerciții stilistice.

Evaluare finală – portofoliu de lucru.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluare.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Iordan I. Stilistica limbii române. – București, Ed. Științifică, 1975.
2. Irimia D. Structura stilistică a limbii române contemporane. – București: Ed. Științifică și enciclopedică, 1986.
3. Condrea Irina. Curs de stilistică. Chișinău, CEP USM, 2008.
4. Coteanu I. Stilistica funcțională a limbii române, I-II.- București, ed. Științifică, 1973, 1985.
5. Milică Ioan. Noțiuni de stilistică. Editura Vasiliana 98, Iași, 2014.

Opțională:

1. Irimia D. Limbajul poetic eminescian. Iași, Junimea, 1975.
2. Marin V. Stilistica și cultivare a vorbirii: Manual pentru studenții de la instituțiile de învățământ superior. – Chișinău: Lumina, 1991.
3. Munteanu Cristinel. Valorile stilistice ale părților de vorbire (însemnări din perspectivă didactică). În: Limba Română, Nr. 5-6, anul XVIII, 2008 (<https://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=456>)